ФИФI ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ IЕЙ ФЫМЫГЪЭПЩКIУ

АДЫГЭ ПСАЛЪЭ

АДЫГСКОЕ СЛОВО

КъБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ
ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЗЭМ И 1 ЛЪАНДЭРЭ КЪЫДОКI

№200 (21.358) ● 2008 гъэм жэпуэгъуэм (октябрым) и 14, гъубж ● Тхьэмахуэм тхуэ къыдокI ● И уасэр соми 3-щ ●

adyghe@mail.ru
adyghepsale.ru

●Дыгъуасэ

Фэеплъ махуэ

КъБР-м и Президентым и УнафэкIэ жэпуэгъуэм и 13-р Хабзэхъумэ органхэм я лэжьакIуэу зи къалэн зыгъэзащIэу хэкIуэдахэм я фэеплъ махуэу Къэбэрдей-Балъкъэрым щагъэуващ. Абы ехьэлIа Iуэхугъуэхэр Налшык щекIуэкIащ.

Урысейм и ЛIыхъужьхэр ягу къагъэкIыж

ЗэгурыIуэныгъэм и утым дыгъуасэ щызэхуэсат республикэм, хабзэхъумэ органхэм и унафэщIхэр, депутатхэр, зи къалэн зыгъэзащIэу хэкIуэдахэм я Iыхьлыхэр, студент щIалэгъуалэр. Налшык къалэ администрацэм и унафэщIым и къалэнхэр зыгъэзащIэ Сорокин Владимир Фэеплъ махуэм хуэгъэпса зэхыхьэр къызэIуихри, псалъэ иритащ КъБР-м и Президент **Къанокъуэ Арсен**.

- Республикэм и ут нэхъыщхьэм нобэ дыщызэхуэсащ ди лъахэм, хэкум и къуэ хахуэхэм яхуэфащэ пщIэ яхуэтщIын, я фэеплъыр дгъэлъэпIэн папщIэ. Абыхэм республикэр щахъумэн хуей хъуащ къалащхьэм къытеуа бзаджащIэхэм. УФ-м и ФСБ-м и Управленэу КъБР-м щыIэм и прапорщик Красиков Александр 2005 гъэм жэпуэгъуэм и13-м я IуэхущIапIэм и унэр щIэпхъаджащIэхэм ящихъумэу хахуагъэрэ лIыгъэрэ къигъэлъагъуэу хэкIуэдащ. ЕтIуанэ ЛIыхъужьыр милицэм и полковник КIарэ Анатолэщ. Ди щIыналъэм мамыр псэукIэр щызэтезыкъутэну хэт бзаджащIэхэм жэщи махуи псэхупIэ езымыт хабзэхъумэ къэмылэнджэжыр щIэпхъаджащIэхэм яIэщIэкIуэдащ. Урысейм и ЛIыхъужь цIэр къызыхуагъэфэща, нобэ къытхэмытыж, а щIалэхэм яхуэфащэ пщIэ яхуэтщIынщ мы утым деж щыIэ, Совет Союзым и ЛIыхъужьхэм я цIэхэр зытетха пхъэбгъум абыхэм я цIэхэр къыщыдгъэлъагъуэкIэрэ, зи къалэн зыгъэзащIэу хэкIуэдахэм я фэеплъ аллее къызэIутхкIэрэ, - жиIащ республикэм и УнафэщIым.

Апхуэдэу пэкIум къыщыпсэлъащ КъБР-м и Парламентым и УнафэщI **Бечелов Ильяс**, УФ-м и Президентым и Аппаратым КъБР-мкIэ и федерал инспектор нэхъыщхьэ **Меркулов Александр**, къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ министру КъБР-м щыIэ генерал-майор **Томчак Юрий** сымэ, нэгъуэщIхэри.

АдэкIэ КъБР-м и Президент Къанокъуэ Арсенрэ Парламентым и УнафэщI Бечелов Ильясрэ Урысейм и ЛIыхъужьхэм я цIэхэр зытетха пхъэбгъум и тепхъуэр трахащ.

ЩIыхь аллее

ЗэгурыIуэныгъэм и утым щекIуэкIа пэкIум хэтахэр адэкIэ щызэхуэсащ Налшык дэт мэжджытым и гъунэгъуу щыIэ милицэ скверым. Абы къыщызэIуахащ зи къалэн зыгъэзащIэу хэкIуэда хабзэхъумэхэм я ЩIыхь аллее. Абдеж щагъэтIылъа мывэм и тепхъуэр трахри, КъБР-м и муфтий нэхъыщхьэ ПщыхьэщIэ Iэнас хэкIуэдахэм Тхьэ яхуелъэIуащ, благочиннэ Бобылев Валентин зи пашэ члисэм и лIыкIуэхэми апхуэдэ Iуэхугъуэхэр зэфIагъэкIащ.

АдэкIэ КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ я УнафэщIхэу Бечелов Ильясрэ Ярин Андрейрэ, кърихьэлIахэм удз гъэгъахэр тралъхьащ аллеем щагъэува мывэм, зи къалэн зыгъэзащIэу хэкIуэдахэм я фэеплъым.

Фэеплъ Iуэхугъуэхэм щыпащащ КъБР-м и Музыкэ театрым. ЗэIущIэр къызэIуахри, утыкум къихьащ КъБР-м и Президент Къанокъуэ Арсен. Ди лъахэм и мамыр псэукIэм зи гъащIэр щIэзыта хабзэхъумэхэм я фэеплъым цIыху мамырхэм хуэфащэ пщIэ зэрыхуащIыр къыхигъэщри, республикэм и зыужьыныгъэм, зэфIэхын хуейуэ къыпэщылъхэм кIэщIу къытеувыIащ.

- Къэбэрдей-Балъкъэрыр иджыпсту Ипщэ щIыналъэм, Урысейм щынэхъыфIхэм ящыщщ. Абы нэхъри зегъэужьыным, ди цIыхухэм я псэукIэр егъэфIэкIуэным ди къару псори етхьэлIэнущ, - жиIащ Президентым. Апхуэдэуи щIалэгъуалэр къыхуриджащ ди щIыналъэр, Урысейр зэкъуэзычыну хэт бзаджащIэхэм зыдрамыгъэшэхыну, мамырыгъэм, зэкъуэтыныгъэм и телъхьэу щытыну.

Унэ зэрыратамкIэ тхылъхэр Президентым яритащ 2005 гъэм жэпуэгъуэм и 13 - 14-хэм зи къалэн зыгъэзащIэу хэкIуэда хабзэхъумэхэм я унагъуэ зыбжанэм.

Республикэ милицэм и унафэщI Томчак Юрий къыщыпсалъэм къыхигъэщащ хэкIуэда хабзэхъумэхэм я унагъуэхэм, абыхэм я бынхэм сыт и лъэныкъуэкIи зэрызыщIагъэкъуэнур, псэупIэкIэ къызэрызэрагъэпэщынур.

КъыхуащI гулъытэмрэ пщIэмрэ папщIэ КъБР-м и УнафэщIхэм, Къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ министерствэм фIыщIэ хуищIащ КIарэ Анатолэ и щхьэгъусэ **КIарэ Iэсият**.

Урысейм и ЛIыхъужь КIарэ Анатолэ и цIэр зэрехьэ

Налшык къалэ дэт 4-нэ курыт еджапIэм, КIарэ Анатолэ щеджам, абы и цIэр фIащащ. ЛIыхъужьым и цIэр зезыхьэ школым щекIуэкIа зэхыхьэм хэтащ икIи къыщыпсэлъащ КъБР-м и Парламентым и УнафэщIым и къуэдзэ **Федченкэ Людмилэ**.

* * *

Фэеплъ махуэм теухуа Iуэхугъуэхэр иригъэкIуэкIащ УФ-м и ФСБ-м и IуэхущIапIэу КъБР-м щыIэм. Абы щызэхэта пэкIум ягу къыщагъэкIыжащ Урысейм и ЛIыхъужь цIэр къызыхуагъэфэща прапорщик Красиков Александррэ Хахуагъэм и орден зыхуагъэфэща лейтенант Сыжажэ Муратрэ. УФСБ-м и унэм хэт фэеплъ пхъэбгъум удз гъэгъахэр бгъэдалъхьащ.

Апхуэдэуи удз гъэгъахэр тралъхьащ УФСБ-м и къудамэу Бахъсэн къалэ щыIэм, Сыжажэ Мурат щылэжьам, прапорщик Красиковым и цIэр зезыхьэ, ар щеджа Налшык къалэ дэт 13-нэ курыт еджапIэм.

УЭРДОКЪУЭ Женя.

Сурэтхэм: **фэеплъ махуэр щекIуэкIым.**
Тезыхар **КЪАРЕЙ Элинэрэ ТОЛГУРОВ Камалрэщ**.

«Адыгэ псалъэр» къыфIэрыхьэну фыхуеймэ

Ди щIэджыкIакIуэ лъапIэхэ!

Фигу къыдогъэкIыж 2009 гъэм и япэ илъэс ныкъуэм къыфIэрыхьэну газетхэм, журналхэм Iэ тедзэныр зэрекIуэкIыр.

Илъэс ныкъуэм ди газетым и уасэр сом 356-рэ кIэпIейкIи 10-рэщ.

«Адыгэ псалъэм» Iэ щытевдзэ хъунущ республикэм и пощт IуэхущIапIэ псоми.

Ди индексыр 51531

Пыхусыхум пэщIэтщ

КЪЭРЭШЕЙ-ШЭРДЖЭС. ***Роспотребнадзорым и щIыналъэ управленэу Къэрэшей-Шэрджэсым щыIэм и пресс-IуэхущIапIэм и лэжьакIуэ Покровская Еленэ къызэритамкIэ, «Узыншагъэ» лъэпкъ проектым ипкъ иткIэ республикэм къэкIуэнущ пыхусыхум зэребэн вакцинэу хэлъхьэгъуэ мин 64-рэ.***

«РЕСПУБЛИКЭМ и цIыхухэр иммунизацэ щIынымкIэ щыIэ программэм тету лэжьыгъэхэр екIуэкIынущ. Япэ щIыкIэ вакцинэхэр етхьэлIэнущ сабий садхэм щыIэ цIыкIухэмрэ пэщIэдзэ классхэм щеджэхэмрэ. ИужькIэ чэзур ялъысынущ медицинэм и лэжьакIуэхэм, егъэджакIуэхэм, зи ныбжьыр илъэс 60-м щхьэдэха нэхъыжьхэм», - къыхигъэщащ Покровская Еленэ.

IэщIагъэлIхэм къызэралъытэмкIэ, пыхусыхур республикэм къыщежьэнущ 2009 гъэм и щIышылэм, зыщиубгъунур - мазаем и пэщIэдзэхэрщ.

ЩIымахуэм зыхуагъэхьэзыр

АДЫГЕЙ. ***Республикэм ПсэупIэ-коммунальнэ хозяйствэмкIэ (ЖКХ) и комитетым къызэритамкIэ, щIымахуэ гъэплъыгъуэм жыджэру зыхуагъэхьэзыр.***

«АДЫГЕЙМ и псэупIэ-коммунальнэ хозяйствэхэр щIымахуэм процент 85-кIэ хуэхьэзырщ. Коммунальнэ фондыр егъэфIэкIуэным, ар зэгъэпэщыжыным республикэм и муниципальнэ зэгухьэныгъэхэм сом мелуани 107-рэ хухахащ», - жиIащ комитетым и лэжьакIуэм.

ДУНЕЙМ ЩЫХЪЫБАРХЭР

Нэхъ ткIийуэ бгъэдыхьэн

УФ-м и Правительствэм и Президиумым и зэIущIэм Премьер-министр Путин Владимир къыщигъэуващ дуней псор зэщIэзыубыда финанс кризисым къыхэкIыным нэхъ къаруушхуэ ирахьэлIэну.

Абы и псалъэхэм пэджэжу Урысейм и Банк нэхъыщхьэм и унафэщIым и япэ къуэдзэ Улюкаев Алексей жиIащ финанс рынокым хэтхэм зыщIагъэкъуэн папщIэ IуэхущIхуэхэр зэрызэфIагъэкIыр. Зэрыщыту къапщтэмэ, банк, страховой компаниехэм ядэIэпыкъуным трагъэкIуэдакIэщ сом триллиони 3,5-рэ. А псори щIэгъэкъуэн хуохъу УФ-м мыгувэу финанс щытыкIэр тэмэм щыхъужыным.

Аргуэру щIыр щохъей

НаIуэу зэрыщытщи, щэбэт кIуам Шэшэным щIыр зыкъомрэ щыхъеящ. КъэхъукъащIэ шынагъуэм цIыху 19, (дыгъуасэ сымаджэщым зы щIэлIыхьа иужь - цIыху 20) хэкIуэдащ. Псори зэхэту унэ 300-м щIигъу къызэтещэхащ.

Мы щIыпIэм къегъэлакIуэхэр щолажьэ, властхэми зыхуеину псори зэфIагъэкI, къулейсызыгъэ зылъысахэм ядэIэпыкъун папщIэ.

Абы и иужькIи Шэшэным щIыр щыхъеящ. ЩIыхухэм я нэхъыбэр щIыбым дэсщ, я унэ щIыхьэжын мэшынэри. Ауэ, IэщIагъэлIхэм къызэралъытэмкIэ, дяпэкIэ шынагъуэ щыIэжкъым.

Апхуэдэу щIыр зэрыщыхъеяр белджылыуэ щызыхащIащ Кавказ Ищхъэрэ псом, уеблэмэ, нэхъ щIыпIэ жыжьэхэм.

Хэт захуэр?

Украинэм ШынагъуэншагъэмкIэ и советым щIидзащ премьер-министр Тимошенкэ Юлие и блокым къита тхьэусыхафэм хэплъэн. Иужьрейм къелъытэ къэралым и Радэ нэхъыщхьэр зэбгрыутIыпщыкIыжыным теухуауэ президент Ющенкэ Виктор ищIа унафэр хабзэм емызэгъыу.

ЗэрытлъагъущIи, иужь илъэсхэм, сыт щыгъуи хуэдэу, ди гъунэгъу Украинэм политикэ гъащIэр ауэ жыжьэуи щымамыркъым.

И къару илъыгъуэу

Дыгъуасэ ди къэралым щагъэлъэпIащ театрымрэ кином ярэ я режиссер, СССР-м и цIыхубэ артист, Москва и «Ленком» къэрал театрым 1973 гъэ лъандэрэ и художественнэ унафэщI, СССР-м и Къэрал саугъэтым (1987), УФ-м и Къэрал саугъэтхэм (1992, 1996, 2002) я лауреат Захаров Марк илъэс 75-рэ зэрырикъур.

Гъуазджэм и лэжьакIуэ гъуэзэджэр езым и юбилейм ирихьэлIащ и къару илъыгъуэу. УФ-м и Президент Медведев Дмитрий Захаров Марк гуапэу ехъуэхъуащ къыщалъхуа махуэмкIэ.

(ИТАР-ТАСС).

НОБЭ

■Илъэс 65-рэ и пэкIэ (1943) Запорожье къалэр (Украинэ) фашист зэрыпхъуакIуэхэм къыIэщIагъэкIыжащ.

■Илъэс 55-рэ и пэкIэ (1953) Минск трактор заводым къыщIигъэкIащ япэ «Беларусь» трактор лIэужьыгъуэр.

■Жэпуэгъуэм и 14 - 17-хэм Гаагэ (Нидерландхэр) щекIуэкIынущ химие Iэщэр къагъэсэбэпыну хуит мыщIынымкIэ зэгухьэныгъэм и ГъэзэщIакIуэ комитетым и 54-нэ сессиер.

■Жэпуэгъуэм 14 - 15-хэм Женевэ (Швейцарие) щекIуэкIынущ Дунейпсо сату зэгухьэныгъэм и Совет Нэхъыщхьэм и сессие.

■Москва и Къэрал Кремль уардэунэм щекIуэкIынущ IX сату-экономикэ форумыр.

■Жэпуэгъуэм и 14 - 16-хэм Санкт-Петербург щекIуэкIынущ «Урысейм и гъуэгухэр XXI лIэщIыгъуэм» выставкэ-форумыр.

■Илъэс 50 и пэкIэ лIащ совет усакIуэ икIи зэдзэкIакIуэ Заболоцкий Николай (1903 - 1958).

■Жэпуэгъуэм и 14 - щэкIуэгъуэм и 2-хэм Бонн (Германие) щекIуэкIынущ шахматымкIэ иджырей дунейпсо чемпион Ананд Вишванатанрэ (Индие) экс-чемпион Крамник Владимиррэ (Урысей) я матч-реваншыр.

■**Дыгъэр къыщIэкIащ сыхьэти 7-рэ дакъикъэ 21-м, къухьэжынущ сыхьэт 18-рэ дакъикъэ 25-м.**

■**Махуэм и кIыхьагъщ сыхьэт 11-рэ дакъикъи 4-рэ.**

ПлIанэпэр зыгъэхьэзырар ШАЛ Мухьэмэдщ.

2008 гъэм цIыхухэр дзэ къулыкъум гъэкIуэныр къызэгъэпэщынымкIэ лэжьыпхъэхэм я IуэхукIэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Президентым и Указ

1981 - 1990 гъэхэм къалъхуа, зи ныбжьыр илъэс 27-рэ иримыкъуа цIыхухэр «Дзэ къулыкъур ехьэкIынымкIэ къалэнымрэ дзэ къулыкъумрэ я IуэхукIэ» Федеральнэ законым ипкъ иткIэ 2008 гъэм и бжыхьэм дзэ къулыкъум гъэкIуэныр къызэгъэпэщын мурадкIэ **унафэ сощI:**

1. Къэщтэн мы Указым щIыгъуэу:

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм дзэм зыгъакIуэ и комиссэм хэтхэр;

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и муниципальнэ районхэмрэ къалэ округхэмрэ дзэм зыгъакIуэ я комиссэхэм хэтхэр;

2008 гъэм и бжьыхьэм дзэм къулыкъу щащIэн папщIэ ираджэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къыщапщытэ, щагъэхъуж медицинэ IуэхущIапIэхэм я спискэр.

2. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и муниципальнэ районхэмрэ къалэ округхэмрэ я щIыпIэ самоуправленэм и органхэм чэнджэщ етын 2008 гъэм и бжьыхьэм цIыхухэр дзэ къулыкъум гъэкIуэныр республикэм и дзэ комиссариатхэм, гъэзэщIакIуэ властым и органхэм, предприятэхэм, IуэхущIапIэхэм, организацэхэм ящIыгъуу ягъэува пIалъэхэм кърибыдэу къызэрагъэпэщыну.

3. Къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ министерствэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыIэм чэнджэщ етын дзэм кIуэну цIыхухэр щызэхуашэс, командэхэр щрагъажьэ махуэхэм дзэ къулыкъум ягъэкIуэнухэр щызэхуашэс щIыпIэхэм, республикэм и гъущI гъуэгу станцхэм, автовокзалхэм жылагъуэ хабзэр щихъумэну, апхуэдэу дзэ къулыкъум гъэкIуэным пыщIа Iуэхухэм зыхуэфащэ цIыхухэр кърихьэлIэныр къызэригъэпэщыну.

4. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Щэнхабзэмрэ хъыбарегъащIэ IэнатIэхэмкIэ и министерствэм хуэгъэувын цIыхухэр дзэ къулыкъум зэрагъакIуэр цIыхубэ хъыбарегъащIэ IуэхущIапIэхэм къыщагъэлъэгъуэныр къызэригъэпэщыну.

5. Мы Указым къару егъуэт Iэ щыщIэздза махуэм щегъэжьауэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Президент КЪАНОКЪУЭ Арсен

Налшык къалэ
2008 гъэм фокIадэм и 29-м
№93-УП

Унэр зейр жьантIакIуэщ.

●Прохладнэ куейм

Ремонт лэжьыгъэхэр зэфIагъэкIащ

Прохладнэ куейм хыхьэ Ульяновскэ жылагъуэм дэт пощт IуэхущIапIэм и унэр иджыблагъэ хъарзынэу зэрагъэпэщыжащ.

АБЫ ТРАГЪЭКIУЭДЭНУ къыхуаутIыпща ахъшэмкIэ унащхьэр зэрахъуэкIащ, металлопластик бжэ-щхьэгъубжэхэр халъхьащ, пэш кIуэцIхэр екIуу зэрахьащ.

КъыпхуэмыцIыхужыным хуэдизу ягъэдэхащ унэм и IуплъапIэмрэ пщIантIэ дыхьэпIэмрэ. ЛэжьакIуэхэр ямылейуэ щогуфIыкI илъэс куэд лъандэрэ гугъуехьыр зыдашэч псы зэрыкIуэ бжьамий кхъахэхэр къанэ щымыIэу щIэкIэ зэрызэрахъуэкIам.

Апхуэдэу зыхуей хуагъэзащ пощт къудамэм электрокъарур къызэрекIуалIэ кIапсэхэр.

ШЭРЭДЖ Дисэ.

●Аруан куей

Зыхуей хуагъэзэ

Аруан куейм лэжьэн щыщIидзащ «ПсэупIэ кхъахэ» федерал программэм. Абы къызэщIеубыдэ жьы хъуа ухуэныгъэу 13-м нэс.

РЕМОНТ лэжьыгъэхэм япэу щыпэрыхьэнущ Нарткъалэ. Абы къыдэкIуэу «Шэрэдж плодопитомник» IуэхущIапIэм дэт псэуалъэжьхэр зыхуей хуагъэзэнущ.

Проектым ипкъ иткIэ ирагъэкIуэкIыну лэжьыгъэр къелъахъэ абы текIуэдэну ахъшэм и проценти 5-р унэжьхэм щIэсхэм халъхьэн хуейуэ къазэрытехуэм.

ЖАНОКЪУЭ Быцэ.

IуэхущIапIэщIэ къызэIуах

АБХЪАЗ. ***«Тавр» компанием лым елэжь IуэхущIапIэ Абхъазым къыщызэIуихынущ. Абы теухуауэ иджыблагъэ зэпсэлъащ республикэм и Президент Бэгъэпщ Сергейрэ компанием зыхыхьэ «Агроком» холдингым и тхьэмадэ Саввиди Иванрэ.***

IУЭХУЩIАПIЭР дызыхыхьэ илъэсым яухуэнущ, ауэ ар щаухуэну щIыпIэр иджыри яубзыхуакъым. Зэрыхуагъэфащэмкiэ, Сыхъумрэ Гагрэрэ я кум дэтынущ. IуэхущIапIэм къыщIигъэкIыну продукцэр экологие, фIагъ я лъэныкъуэкIэ дагъуэншэу щытынущ, лыхэкIхэмкIэ Абхъазыр ирикъуу къызэригъэпэщынущ. «Таврым» и мурадщ апхуэдэ IуэхущIапIэ Краснодар крайми къыщызэIуихыну.

ХЬЭЩЫКЪУЕЙ Олег.

Къалэм и гуфIэгъуэм

Мы гъэм илъэс 95-рэ ирокъу Аруан районым хыхьэ Нарткъалэ къалэр къызэрыунэхурэ. Ар Iэтауэ ягъэлъэпIащ жэпуэгъуэм и 11-м.

КЪАЛЭДЭСХЭМ я махуэшхуэмкIэ ехъуэхъуну гуфIэгъуэм кърихьэлIат Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Президент **Къанокъуэ Арсен**, КъБР-м и Парламентым и депутатхэр, Правительствэм хэтхэр, республикэм и районхэм, къалэхэм я унафэщIхэр.

Илъэс 95-рэ и пэкIэ къэунэхуауэ щыта «Дохъушыкъуей» гъущI гъуэгу станцым зиубгъуурэ къытехъукIащ къалэр. Махуэшхуэм и щIидзащ Нарткъалэрэ Аруан районымрэ я IуэхущIапIэхэм я лIыкIуэхэр, Хэку зауэшхуэм и ветеранхэр, спортсмен цIэрыIуэхэр, къалэм и курыт еджапIэхэр, узыншагъэр хъумэным я лэжьакIуэхэр, мэкъумэшыщIэхэр, Щэнхабзэмкiэ унэм къекIуалIэ сабийхэр зыхэта уэрамкъыдыхьэ екIумкIэ.

Махуэшхуэр къызэIуихащ КъБР-м и Президент Къанокъуэ Арсен.

- ПщIэ зыхуэсщI нарткъалэдэсхэ, си лъахэгъухэ, нобэрей махуэр си дежкIи гуфIэгъуэшхуэщ - сэри мы районым сыкъыщыхъуащ. Сэри республикэм и Парламентымрэ Правительствэмри къыдбгъэдэкIыу си гуапэу сынывохъуэхъу псоми фIыуэ тлъагъу Нарткъалэ илъэс 95-рэ зэрырикъумкIэ. Аруан районым и цIыхухэр сытым дежи лэжьыгъэм, бэшэчагъым и щапхъэу щытащ. Районым и хъугъуэфIыгъуэ нэхъ ин дыдэхэр фэращ - абы щыпсэухэращи, сынывохъуэхъу узыншагъэ быдэрэ насыпрэ фиIэну. Гукъыдэж фиIэу фыпсэун папщIэ дэри тлъэкI къэдгъанэркъым. ДызыхуэкIуэ илъэсхэм КъБР-м и зыужьыкIэнум и план дубзыхуам и Iыхьэхэм ящыщщ зыщ Нарткъалэ зэхъуэкIыныгъэфIхэр щегъэкIуэкIынри. Мамырыгъэрэ гуфIэгъуэрэ псоми фиIэну си гуапэщ.

(КIэухыр 2-нэ нап.)

●КъБР-м и Парламентыр илъэс 70 щрикъум ирихьэлIэу

ДАДЭ Суфэдин: «Къэрал Думэр къыщыддэплъеи къохъу»

Дадэ Суфэдин 1951 гъэм щэкIуэгъуэм и 27-м Тэрч куейм щыIэ Терекскэ (Болэтей) къуажэм къыщалъхуащ. Къуажэ школым и ужькIэ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетыр 1975 гъэм къиухащ, дзэм къулыкъу щищIащ. ЕгъэджакIуэу, школым и унафэщIу щытащ. Егъэджэныгъэм щиIа фIыщIэхэм папщIэ «СССР-м цIыхубэ егъэджэныгъэмкIэ и отличник», «Къэбэрдей-Балъкъэрым егъэджэныгъэмкIэ щIыхь зиIэ и лэжьакIуэ» цIэ лъапIэхэр фIащащ, Къэбэрдей-Балъкъэрым и щIыхь тхылъыр хуагъэфэщащ. Унагъуэ эщ, щхьэгъу сэрэ бынищрэ иIэщ.

- Суфэдин, лэжьэн къызэрыщIэбдза щIыкIэм, уи Iуэхухэр къызэрекIуэкIам кIэщIу утхутепсэлъыхьамэ, арат.

- Лэжьыгъэ IэнатIэм япэу сыщыпэрыувар школращ. Япэ щIыкIэ школ унафэщIым гъэсэныгъэ лэжьыгъэмкIэ и къуэдзэу тIэкIурэ сыщытащ, иужькIэ егъэджэныгъэмкIэ къуэдзэ сащIауэ щытащ. 1977 гъэм Новэ-Хьэмидей школым и унафэщIу сагъэуващ. Ди лэжьыгъэр мыIейуэ екIуэкIащ. Абы щыхьэт тохъуэ ди школым Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и Президиумым и ЩIыхь тхылъыр къызэрыхуагъэфэщар. Абы щыгъуэ ар республикэм и дамыгъэ нэхъыщхьэт. Гукъинэж сщыхъуащ 1987 гъэм мэкъуауэгъуэм и 2-3-хэм ЕгъэджакIуэхэм я урысейпсо съезду Москва щекIуэкIам и делегату сызэрыхэтар. Абы ди республикэм икIауэ цIыхуих дыхэтат, щыр ды делегату, щыр ирагъэблэгъауэ. Апхуэдэ щIыхь Къэбэрдей-Балъкъэрым нэхърэ нэхъ щIыналъэ инхэми ялъысатэкъым. Абы къегъэлъагъуэ егъэджэныгъэм и Iуэхур ди республикэм сыт щыгъуи мыIейуэ зэрыщыгъэувар.

- Суфэдин, сэ сощIэ уэ уи лъэпкъыр фIыуэ зэрыплъагъур, адыгэбзэм пэпщIыни зэрыщымыIэр...

- Ар пэжщ. Абы и лъэныкъуэкIэ зы щапхъэ закъуэ къэсхьыну сыхуейт. Новэ-Хьэмидей курыт школым и унафэщIу сыщылажьэм, а къуажэм адыгэ еджакIуэу дэсхэр мащIэти адыгэбзэр школым щедгъэджыну дыхуиттэкъым. Арати, адыгэбзэмкIэ егъэджакIуэу диIэ Уэрыш Риммэ Хьэутий и пхъур Iэмал хуекIуащ - ди анэдэлъхубзэм къыдригъэхьэхыфауэ щытащ ингушхэри, корейхэри, нэгъуэщI лъэпкъхэм къахэкIа цIыкIухэри. Адыгэбзэ урокхэр едгъэкIуэкIыну Iэмал дгъуэтащ, абыхэм яфIэфIу ныбжьыщIэхэр кIуэрти, адыгэбзэр, литературэр дихьэхауэ яджырти. Сэ а Iуэхур дэсIыгъащ, ди мылъэпкъэгъу куэдми адыгэбзэр ящIащ, фIыуэ ялъэгъуащ.

- ФIыуэ плъагъу егъэджэныгъэ Iуэхур къэбгъанэу дауэ депутат узэрыхъуар?

- Япэми сэ къуажэ Советым и депутату сыщытат. Абы и пщэми къалэн зыкъом къыдэхуэрт, ауэ и зэфIэкIыр интэкъым. 1993 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэрым и КонституцэщIэм ипкъ иткIэ, республикэм и Парламентыр хахын хуейт. Тэрч куейм округитI къыщызэрагъэпэщати, сэ Акъбащ Ипщэ хэхыпIэ округым кандидату сыкъыщагъэлъэгъуащ. Кандидатхэр хы дыхъурт, сыпхыкIыными си фIэщ хъущэртэкъым, ауэ си Iуэхур къикIащ - адрейхэм сатекIуащ. Абы лъандэрэ Къэбэрдей-Балъкъэр Парламентым и депутату сыщытщ. Илъэс 15-м щIигъуауэ егъэджэныгъэмкIэ, щIэныгъэмкIэ, узыншагъэр хъумэнымкIэ комитетым сыхэтщ, абы и унафэщIым срикъуэдзэу.

Языныкъуэхэм къащохъу депутатыр Iуэхуншэу, ищIэн куэд имыIэу, щхьэхуещэу. Ауэ ар пэжкъым. Депутат нэсым зыхещIэ хэзыхахэр куэдкIэ къазэрыщыгугъыр икIи ахэр зэригъэпэжыным яужь итщ. Сэ сыкъапщтэу щытмэ, депутату сызэрыхахрэ блэкIа илъэс 15-ми сыхущIэмыхьэу сщIэн согъуэт. Iуэху зепхьэн папщIэ, псом япэ къэралыр зэрыпсэу, зэрылажьэ хабзэхэр фIыуэ пщIэн хуейщ. Абы и мызакъуэу, нэгъуэщI субъектхэм щызекIуэ хабзэхэми зыщыбгъэгъуэзэну зэранкъым. ИтIанэ нэхъ уегупсысыфынущ уэ къыппэщыт къалэнхэм, гу нэхъ зылъытапхъэхэм, къыщыщIэдзапхъэм. А псоми я гъусэжын хуейщ уи гумызагъагъэр.

Сызыхэт комитетыр къапщтэмэ, илъэс 15-м къриубыдэу абы игъэхьэзыращ икIи Парламентым къищтащ закон зэмылIэужьыгъуэу 80-м щIигъу, Къэбэрдей-Балъкъэрым и республикэ программэуи 10-м нэсым делэжьащ. Псалъэм папщIэ, республикэм и гъащIэм и дежкIэ мыхьэнэшхуэ зиIэ законхэм ящыщщ мыхэр: «Егъэджэныгъэм и IуэхукIэ», «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Архив фондымрэ архивхэмрэ я IуэхукIэ», «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм ис лъэпкъхэм я бзэхэм я IуэхукIэ», «ЦIыхубэ хъыбарегъащIэ IэнатIэмрэ тхылъ тедзэнымрэ я IуэхукIэ», «ЩIалэгъуалэмрэ сабий жылагъуэ зэгухьэныгъэхэмрэ къэрал дэIэпыкъуныгъэ етыным и IуэхукIэ», «Библиотекэхэм я IуэхукIэ», «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и щIэныгъэмрэ щIэныгъэ-техникэ политикэмрэ я IуэхукIэ», нэгъуэщIхэри. Нобэ Урысей Федерацэм цIыхубэм щIэныгъэ егъэгъуэтыныр, егъэджакIуэхэм, адэ-анэхэм, еджакIуэхэм я хуитыныгъэхэмрэ я къалэнхэмрэ щыубзыхуауэ законрэ унафэу 550-м нэс щызокIуэ. Абыхэм япкъ иткIэ къэралым и субъектхэми апхуэдэ законхэмрэ унафэхэмрэ къыщащтащ. Ауэ ди республикэм къыщытщта законхэр адрейхэм зыкъомкIэ щефIэкI къохъу. Зы щапхъэ къэсхьыну сыхуейт. «Егъэ джэныгъэм и IуэхукIэ» УФ-м и Къэрал Думэм къищта законым еджапIэхэр хуит ищIырт илъэс 14 ирикъуа ныбжьыщIэр езыгъаджэхэм ягу иримыхьмэ, адэкIэ ирамыгъэджэжу школым къыщIагъэкIыну. Апхуэдэ еджакIуэм и ныбжь ирикъуакъыми, ар лэжьапIэ увыну хуиткъым. А законым хэлъ а ныкъусаныгъэм и зэранкIэ ныбжьыщIэ мелуаниплIым щIигъу уэрамым къыдэнат. Дэ ди республикэм а Iуэху дыдэм теухуауэ къыщытщта законым илъэс бжыгъэр 15-у щыдгъэуващ. Абы къыдэплъейри, Урысей законым зэхъуэкIыныгъэхэр халъхьэжащ. НэгъуэщI зы щапхъи. Урысей законым ипкъ иткIэ, сабий садхэр щхьэзакъуэ Iуэх ущIапIэ пщIы хъурт. Ар зыIэрыхьэм адэ-анэхэм ахъшэшхуэ иратын хуейт, я сабийхэр абыхэм щаIыгъын щхьэкIэ. Абы къыхэкIыу сабий мелуанрэ мин щищрэ сабий IуэхущIапIэхэм мыкIуэфу къэнат. Дэ ди республикэм апхуэдэу щедгъэщIакъым, сабий IуэхущIапIэхэр япэхэм зэрыщытам хуэдэу къэрал IуэхущIапIэу къэдгъэнэжащ. Иджыблагъэ ди комитетым игъэхьэзырауэ Парламентым щыхэплъэну сэ къыхэслъхьащ зи узыншагъэм сэкъат иIэ ныбжьыщIэхэмрэ сабий ныкъуэдыкъуэхэмрэ зэрырагъаджэр 2008 - 2010 гъэхэм егъэфIэкIуэнымкIэ республикэ программэ хэхам и проектыр. А документыр хуэунэтIащ зи узыншагъэр зэкIэлъымыкIуэ сабийхэр гъащIэм нэхъ жыджэру къыхэшэным, ахэр иджырей жылагъуэ зэхэтыкIэм хэгъэзэгъэным.

- Депутатыным сыт нэхъыщхьэ дыдэу хэлъыр, уэ узэреплъымкIэ?

- ХэхакIуэхэм ядэлэжьэныр депутат Iуэхум хэлъ унэтIыныгъэ нэхъыщхьэ дыдэхэм ящыщу къызолъытэ. Сэ щэнейрэ Парламентым и депутату сыщыхаха Акъбащ Ипщэ округым къуажибл хеубыдэ. Абыхэм щIэх-щIэхыурэ сыз дэмыкIуэ яхэткъым. Къуажэ къэс я Iуэху зыIутхэм ятеухуауэ папкэ зырыз сиIэщ, тхьэусыхафэ къикIми, лъэIу яIэми, Iу эхугъуэ гуэр къыхалъхьэми щызэхуэхьэсауэ. А лъэIухэмрэ тхьэусыхафэхэмрэ зэрызгъэзэщIа щIыкIэм теухуахэри абыхэм щыбгъуэтынущ. Сэ си хэхакIуэхэм сыт хуэдизрэ зыкъысхуагъэзами ткIийуэ сыбжауэ статистикэ сщIэркъым, ауэ ахэр мин зыбжанэ зэрыхъум шэч хэлъкъым. Жэуап езмыту, зэрыслъэкIкIэ защIэзмыгъэкъуэжауэ зыри яхэткъым. Ауэ сэ зыкъысхуэзыгъазэр си округым щыпсэухэм я закъуэкъым, Налшык щыщ куэди си деж къокIуэ, къотхэ. Хэти лэжьапщIэр иратыжыркъым, хэти и сабийр зыхуей хуигъэзэфыркъым, хэти и узыншагъэр хъуркъым, хэти псэупIэкIэ и Iуэху щIагъуэкъым, хэти и хуитыныгъэр къызэпаудащ - куэд дыдэ мэхъу ахэр. Хэхауэ мыбы мыр хуэсщIат, жысIэу а зыхуэсщIам и цIэ къисIуэу ар згъэукIытэнуи сэри си щхьэ сыщытхъужынуи сыхуейкъым. Ауэ фIыуэ сызыдэIэпыкъуа щыIэщ. Нэхъыщхьэраши, сыт хуэдэ лъэIури, цIыкIуми инми, гульытэншэу къэзгъанэркъым, зэрыслъэкIкIэ арэзы сощI.

- Суфэдин, уэ депутат Iуэхум гурэ псэкIэ узэрыбгъэдэтыр псоми дощIэ. Ауэ абы и мызакъуэу, уэ республикэм и жылагъуэ лэжьыгъэми жыджэр дыдэу ухэтщ, уи щIэныгъэми зэпымыууэ хыбогъахъуэ. КъБР-м Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэм, Дунейпсо, Къэбэрдей Адыгэ хасэхэм, «Адыгэ псалъэ» газетым илъэс зыбжанэ хъуауэ ди республикэм щрагъэкIуэкI «Си бзэ - си псэ, си дуней» зэпеуэм зэрыплъэкIкIи ухэтщ. Абыхэм ятеухуауэ сыт жыпIэнт?

- Дэтхэнэ цIыхуми псэухукIэ и щIэныгъэм хигъахъуэ зэпыту екIуэкIын хуейщ. Сэри аращ. 2001 гъэм си кандидат лэжьыгъэр Владикавказ Хетагуров Коста и цIэкIэ дэт къэрал университетым щыпхызгъэкIащ. Абы лъабжьэ хуэсщIащ бзитIкIэ щрагъаджэ еджапIэхэм екIуалIэ ныбжьыщIэхэм я лъахэр фIыуэ ялъагъуу, нэгъуэщI лъэпкъхэм я щэнхабзэми пщIэ хуащIу ахэр къэгъэтэджынымкIэ адыгэхэм я сабий гъэсэкIэ хабзэхэм я мыхьэнэр.

«Си бзэ - си псэ, си дуней» зэпеуэм и гугъу пщIымэ, икъукIэ гуапэщ а лъэпкъ Iуэхум зиужь зэпытурэ зэрыкIуэр. Абы лъэпкъыбзэмкIэ фестивалхэри къытепщIыкIыжащ. А зэпеуэм жылагъуэ мыхьэнэшхуэ иIэщ, сыту жыпIэмэ егъэджакIуэфI куэд утыку зэрырашэм и мызакъуэу, абы адыгэбзэр щIэблэм ябгъэдэзылъхьэхэм я пщIэр къеIэт, я щIэныгъэм хегъахъуэри, я лъэр жан ещI, ахэр нэхъыфIыжу лэжьэнуи дэрэжэгъуэ ин ярет.

- Упсэу Суфэдин!

Епсэлъар
УЭРЫШ Нурхьэлийщ.

Къалэм и гуфIэгъуэм

(КIэухыр. ПэщIэдзэр 1-нэ нап.)

Къалэдэсхэмрэ абыхэм я махуэшхуэм кърихьэлIахэмрэ хъуэхъу псалъэкIэ захуигъэзащ Нарткъалэ и унафэщI **Мер Владимир.**

- Илъэс 95-м къриубыдэу къалэм зэхъуэкIыныгъэ куэд игъуэтащ. Иджыпсту еджапIэхэр, къэрал IуэхущIапIэхэр здэщыт щIыпIэхэр илъэс 95-рэ и пэкIэ псыпцIэу щытащ. Ди адэжьхэм я псэемыблэж лэжьыгъэм и фIыщIэщ нобэ мыпхуэдэ къалэ дахэм дызэрыщыпсэур. Мы махуэхэми лэжьыгъэшхуэ йокIуэкI къалэм и теплъэр егъэфIэкIуэным ехьэлIауэ. Къалэдэсхэм къабгъэдэкIыу фIыщIэшхуэ яхузощI нобэрей ди махуэшхуэмкIэ къыдэхъуэхъуну къытхуеблэгъа псоми.

Я махуэ лъапIэмкIэ къалэдэсхэм ехъуэхъуащ КъБР-м и Парламентым и УнафэщIым и къуэдзэ **Бозий Натбий.**

- Сэлам гуапэ фызох махуэшхуэм къекIуэлIахэм. Фи нэгум гуфIэгъуэрэ насыпрэ къищу щыслъагъукIэ, къызгуроIуэ фи Iуэхур зэрытэмэмыр. АдэкIи нэхъри фефIэкIуэну си гуапэщ.

Районхэм я унафэщIхэм я цIэкIэ гуфIэгъуэ зэIущIэм къыщыпсэлъащ Лэскэн куейм и Iэтащхьэ **ЛIыхъугу Хьэжмурид.**

- Псом япэрауэ, фыкъыщалъхуа махуэмкIэ сынывохъуэхъу. Сэ Нарткъалэ сыщылэжьащ икIи сыщыпсэуащ илъэс 25-кIэ. ФIыщIэ яхузощI а зэманым сызыхэта гупым, унафэщIхэм, гъащIэм лъэ быдэкIэ сыхэувэнымкIэ щIэгъэкъуэн къысхуэхъуа псоми. Мы къалэм и ехъулIэныгъэхэм срогушхуэ икIи сропагэ.

Нарткъалэ егъэфIэкIуэным хэлъхьэныгъэшхуэ хуэзыщIахэм махуэшхуэм ирихьэлIэу ЩIыхь тхылъхэр иратащ, Къанокъуэ Арсен «Нарткъалэ щIыхь зиIэ и цIыху» цIэ лъапIэр фIащащ.

Махуэшхуэм кърихьэлIахэм зыщагъэпсэхуащ къалэ жыг хадэм къыщызрагъэпэща «лъэпкъхьэщIэщхэм».

Нарткъалэ илъэс 95-рэ зэрырикъум и щIыхькIэ зэхаша спорт зэхьэзэхуэхэр щекIуэкIащ «Химик» къалэ стадионым. Пщыхьэщхьэм екIуэкIа махуэшхуэ концертым хэтащ КъБР-м и эстрадэм и артист цIэрыIуэхэр. Концерт нэужьым махуэшхуэр иризэхуащIыжу уафэм драгъэлъэтеящ хьэрэкIытIэ щхъуэкIэплъыкIэхэр.

ЖЫЛАСЭ Замир.

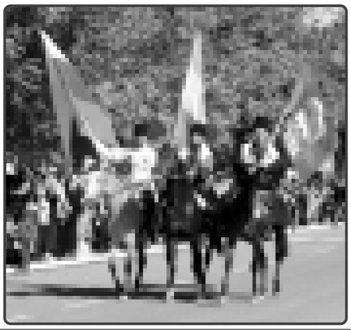

●Жэпуэгъуэм и 14-р Стандартизацэм и дунейпсо махуэщ

ФIагъыр догъэнэхъыщхьэ

ЩIэныгъэлIхэм, инженерхэм, промышленностым и лэжьакIуэхэм, хьэрычэтыщIэхэм илъэс къэс жэпуэгъуэм и 14-м Стандартхэм я дунейпсо махуэр ягъэлъапIэ. 1946 гъэм а махуэ дыдэм Лондон щрагъэкIуэкIащ стандартизацэмкIэ лъэпкъ организацэхэм я конференц. СССР-ри хэту, къэрал 25-м абы къыщызэрагъэпэщат СтандартизацэмкIэ дунейпсо организацэщIэ (ИСО).

1970 гъэм ИСО-м и президент зиусхьэн Сунтер Фарыкъу (Тырку), дунейпсо экономикэм дежкIэ стандартизацэм иIэ мыхьэнэр щIигъэбыдэн мурадкIэ, къыхилъхьауэ щытащ жэпуэгъуэм и 14-р Стандартхэм я дунейпсо махуэу ягъэлъэпIэну. ИкIи ипэжыпIэкIэ, абы увыпIэшхуэ щеубыд бизнесым, правительствэм, жылагъуэм егъэщIылIа Iуэхугъуэхэм. Зыхуэфащэ стандартхэр щымыIэу лъэпкъ экономикэм зыпхуегъэужьынукъым. Продукцэмрэ пщIэ зыщIат Iуэхутхьэбзэхэмрэ я фIагъми шынагъуэншагъэми аращ лъабжьэ хуэхъужыр. Стандартхэм къэралым и къалэн нэхъыщхьэ дыдэхэм ящыщ зы ягъэзащIэ - цIыхухэм я узыншагъэр, я гъащIэр, дыкъэзыухъуреихь дунейр яхъумэ.

Мы гъэм а махуэр ягъэлъапIэ «Стандартизацэр - индустрием» къыхуеджэныгъэм щIэту.

Нобэ ухуэныгъэр дунейпсо экономикэм и Iыхьэ нэхъ лъэщ дыдэхэм ящыщ хъуащ. Абы цIыху мелуанхэр лэжьыгъэкIэ къызэрегъэпэщ. Псом хуэмыдэжу, къалэхэм ухуэныгъэхэр щIэгъэхуэбжьауэ щрагъэкIуэкI.

ЗэрыгурыIуэгъуэщи, фIагъымрэ стандартымрэ зэпэпх мыхъунщ. Абы къыхэкIыу, ухуэныгъэм и норматив лъабжьэр егъэфIэкIуэныр зэхьэлIэжар лэжьыгъэм и фIагъым хэгъэхъуэнымрэ и шынагъуэншагъэр къызэгъэпэщыныммрэщ.

Урысей Федерацэм и ухуакIуэ комплек сым къыщагъэсэбэп стандартхэм я Лъэпкъ фондым Iуэхугъуэ 800 хохьэ. А тхылъхэм ящыщ куэдыр къэгъэщIэрэщIэжын, егъэфIэкIуэн хуейщ. 2011 гъэ пщIондэ ухуэныгъэ IэнатIэм норматив лъабжьэ зэрыхуагъэхьэзырынум, щыIэм зэрыхэплъэжынум тещIыхьа программэ ягъэхьэзыращ. Абы и унэтIыныгъэ нэхъыщхьэр лъэпкъ стандартхэр дунейпсо мардэм хуэгъэкIуэнырщ, электрокъарур, щIыуэпс гъэтIылъыгъэхэр фейдэ пылъу къэгъэсэбэпынырщ, къэхутэныгъэщIэхэр, ухуэныгъэм ирахьэлIэ пкъыгъуэхэм я ефIэкIыныгъэхэр хэIущIыIу щIынырщ, техникэ регламентыр гъэзэщIэныр къызэгъэпэщынырщ.

Къэбэрдей-Балъкъэрым СтандартизацэмкIэ, метрологиемкIэ, сертификацэмкIэ и IуэхущIапIэм и къалэн нэхъыщхьэ дыдэр законхэр къыдэзыгъэкI щIыпIэ органхэр, гъэзэщIакIуэ властыр, предприятэ, организацэ лIэужьыгъуэ псори стандартизацэмрэ метрологиемрэ я техникэ Iуэхухэр зэкIэлъызыгъакIуэ хъыбархэмкIэ къызэгъэпэщынырщ. Регламентхэмрэ стандартхэмрэ я техникэ Iуэхухэр зэхуэзыгъакIуэ Федерал хъыбарегъащIэ фондым мы зэманым тхылъ зэмылIэужьыгъуэу мин 200 къыщагъэсэбэп. Абых эм хохьэ ГОСТ-р, ГОСТ пщалъэхэм я щыхьэт тхылъу мин 23-рэ, классификатору 34-рэ, дунейпсо стандартхэр щIэзыгъэбыдэу мин 26-м щIигъ у, нэгъу эщI къэралхэм я лъэпкъ стандарту мини 100-м нэблагъэ, хамэ къэрал обществэхэмрэ ассоциацэхэмрэ яйуэ мин 25-м нэс.

Центрым и зэфIэкIыр ирехьэлIэ стандартизацэрэ метрологиерэ я лъэныкъуэкIэ зыхуей хъыбар псори IуэхущIапIэхэм, цIыху щхьэхуэхэм, нэгъуэщIу къыщIэупщIэхэм и чэзум зэраIэригъэхьэным.

Нобэрей зэманым дыпэхъун щхьэкIэ, Къэралым и къэзылъытэ Iэмалыр зэпымыууэ икIи фейдэ пылъу къэдгъэсэбэпын хуейщ. Ар щыубзыхуащ «Зыуэ щыт къэпщытэныгъэр къызэгъэпэщыным и IуэхукIэ» Федерал законым.

«Къэбэрдей-Балъкъэрым и ЦСМ» ФГУ-м метрологиемкIэ и къудамэм и закъуэщ республикэм къыщагъэсэбэп къызэралъытэ, къызэрапщ Iэмэпсымэ лIэужьыгъуэ 200-м щIигъум я щытыкIэр зыгъэбелджылыну хуитыр. Илъэс къэс апхуэдэ Iэмэпсымэу мин 60 хуэдизым я тэмэмагъыр къыдопщытэ. Апху эдэщ хуабэу, газу, псыуэ, токыу къагъэсэбэпыр зыхуэдизыр къызэралъытэхэр, тэрээз, медицинэ Iэмэпсымэ зэмылIэужьыгъуэхэр, нэгъуэщI куэди.

КъыщIэупщIэ псоми Iуэхутхьэбзэ яхудощIэ. Къапщтэмэ, республикэм и предприятэхэмрэ организацэхэмрэ зэрыхуэныкъуэр къэтлъытэри, иужьрей илъэс зытIущым зэдгъэпэщащ вольт лъагэм и трансформаторхэм, электрон радархэм, алкометрхэм, алкотестерхэм я лэжьэкIэр къызэрапщытэ, телефон псальэмакъыр зэрекIуэкIа зэманыр къызэралъытэ Iэмэпсымэхэр. Электрокъарур зыхуэдэм, абы и фIагъым щыкIэлъыплъ, къызэрапщ Iэмэпсымэхэр щызэрагъэпэщыж IуэхущIапIэ диIэщ.

Центрым и щагъэунэху лабораторэм дапщэщи кууyэ къепщытэ ерыскъыхэкIхэм, ахэр къызыхащIыкIхэм, Iусыпхъэхэм, дагъэгъэсыныпхъэхэм я щытыкIэр. Ар къызэгъэпэщащ иджырей зэрагъэунэху оборудованэкIэ, фIагъышхуэ зиIэ IэмэпсымэхэмкIэ, норматив тхылъхэмкIэ, IэщIагъэлI IэзэхэмкIэ. Iэмалу мини 9-м щIигъу къагъэсэбэпурэ, илъэс къэс абы щагъэунэху продукцэ лIэужьыгъуэу 1200-м нэблагъэ. Зэрагъэунэху IэмалыщIэхэм щIэмычэу зыхагъэгъуазэ.

Стандартизацэм, техникэ Iуэхухэр зэкIэлъыгъэкIуэным, метрологием зегъэужьыным зи щIэныгъэмрэ зэфIэкIымрэ езыхьэлIэ псоми Стандартх эм я дунейпсо махуэмкIэ сохъу эхъу. Си фIэщ мэхъу Къэбэрдей-Балъкъэрым и зыужьыныгъэм, цIыхухэм я псэукIэр егъэфIэкIуэным хуэунэтIауэ зэуIуу едгъэкIуэкI лэжьыгъэ щхьэпэм дяпэкIи ехъулIэныгъэщIэхэр къызэрыдэкIуэнур.

ШУРДЫМ Юрий,
«Къэбэр дей-Балъкъэр ЦСМ» ФГУ-м и унафэщI.

●Нобэ

Узыншагъэмрэ зэкъуэтыныгъэмрэ я лъабжьэ

Къэбэрдей-Балъкъэрым и Профсоюзхэм я федерацэм егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и комитетым и нэIэм щIэту нобэ республикэм и сабий стадионым къыщызэIуах Налшык къалэм и егъэджакIуэхэм атлетикэ псынщIэмкIэ я зэхьэзэхуэ.

СПАРТАКИАДЭМ хэтхэр, я ныбжь елъытауэ, гупищу гуэшауэ зэпеуэнущ. Япэ Iыхьэм - илъэс 30-м нэсыху, етIуанэм - 30-м къыщыщIэдзауэ 40-м нэсыху, ещанэм - зи ныбжьхэр 40-м щыщIигъуахэри хэтщ. Курыт еджапIэ къэс цIыхуих къабгъэдэкIынущ.

Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмрэ я лэжьакIуэхэм я профсоюзым и рескомым и унафэщI Уэлджыр Татьянэ щыгъуазэ дызэрищIамкIэ, «Унагъуэм и илъэсым» ехьэлIауэ екIуэкIыну спартакиадэм и къалэн нэхъыщхьэр узыншагъэмкIэ мыхьэнэ ин зиIэ спортым цIыху нэхъыбэ дегъэхьэхынырщ. Зэхьэзэхуэм хэтхэр зэпеуэнущ къэжэнымкIэ, жыжьагъкIэ, лъагагъкIэ лъэнымкIэ. ТекIуэныгъэр къэзыхьхэм КъБР-м и Профсоюзхэм я федерацэм и щIыхь тхылъхэмрэ ахъшэ саугъэтрэ иратынущ. Спортсмен нэхъ щIалэхэмрэ нэхъыжьхэмрэ папщIэ саугъэт щхьэхуэхэр ятынущ.

ЛЪОСТЭН Музэ.

Урысей Федерацэм и субъектхэм Къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ я министерствэхэм, ГУВД-хэм, УВД-хэм я авиацэ гуп хэхахэм я унафэщIхэр Къэбэрдей-Балъкъэрым щызэхуэсащ. Абыхэм Налшык щрагъэкIуэкIынущ еджэныгъэ-методикэ зыгъэсэныгъэ хэр. Ар къызэрызэIуахым теухуа зэIущIэ КъБР-мкIэ МВД-м щызэхэтащ.

Налшык щызэхуос

КЪЭРАЛ кIуэцI IуэхухэмкIэ министру КъБР-м щыIэ генерал-майор **Томчак Юрий** сборым кърихьэлIахэр Къэбэрдей-Балъкъэрым и щIыналъэм, абы щыпсэухэр лъэпкъ куэду зэрызэхэтым, республикэм и нобэрей гъащIэм кIэщIу щыгъуазэ ищIащ.

ИужькIэ екIуэкIа пресс-конференц кIэщIым а зыгъэсэныгъэм и къалэн нэхъыщхьэм щытепсэлъыхьащ, журналистхэм я упщIэхэм жэуап иратащ Урысей МВД-м и Авиацэ центрым и унафэщI **Ежов Сергей**, УФ-м ЗыхъумэжыныгъэмкIэ и министерствэм и авиацэм и кхъухьлъатэзехуэ-инспектор нэхъыжь **Грязнов Андрей**, республикэ милицэм и унафэщI Томчак Юрий сымэ.

МахуищкIэ республикэм щекIуэкIа а зыгъэсэныгъэхэм къыщапщытэжащ илъэсым и мазибгъум я лэжьыгъэм кърикIуахэр, къалэныщIэхэр яубзыхуащ. КъБР-м щыIэ МВД-м и авиагупым Урысейм щыяпэу кърататщ иджырей авиатехникэщIэ. Абы и лэжьакIуэми кIэлъыплъащ сборым хэтахэр.

Жэпуэгъуэм и 24-м екIуэкIынущ Сочи щызэхэтыну Олимп Джэгухэм шынагъуэншагъэр къыщызэгъэпэщыным теухуа зыгъэсэныгъэхэр. Абы хэтынущ КъБР-м, Москва и ГУВД-м я МИ-8, Авиацентрым и АС-350 вертолетхэр, апхуэдэуи авиацэ центрым и БПЛА вертолет-кхъухьлъатэ комплексхэр.

УАРДЭ Жантинэ.

Фейдэшхуэ къэзыт IэнатIэ

●Бахъсэн куей

Бахъсэн районым щыщIадзащ куейм жыг хадэхэм щIэгъэхуэбжьауэ зыщегъэужьыным теухуа инвестицэ проектыр гъэзэщIэным.

КЪАПЩТЭМЭ, мы махуэхэм абы къыщрахьэлIэж «Диметра» ООО-мрэ «Перспектива» кооперативымрэ иджырей технологиещIэ дыдэм тету гектар 14-м нэблагъэм щагъэкIа жыг хадэхэм къыщагъэхъуа мыIэрысэхэр. Ахэр щагъэунэху хадэщ, зи гугъу тщIы Iэмалыр Къэбэрдей-Балъкъэрым япэу къыщагъэсэбэпу аращ, ди гъунэгъухэм я дежи абы зыщиубгъуакъым.

«Зэредгъэжьам арэзы дытохъуэ. ЖыгыщIэхэр мы гъэм и мэлыжьыхь мазэм дгъэтIысащ, илъэс ныкъуэкIэ делэжьащ, зетхьащ, иджы къапыкIар къыпыдочыж. МыIэрысейхэр лIэужьыгъуибл мэхъури, псори зэхэту тонн 35-м щIигъу къыдатыну дыщогугъ», - жеIэ «Перспектива» кооперативым и унафэщI Балэ Аслъэн.

Италием къраша жыгыщIэхэм езыхэм я ефIэкIыныгъэрэ я хэсэкIэ щхьэхуэрэ яIэжщ. Мыхэр лъахъшэщ, бухъуэнщIыну, пкъыфIэ, теплъафIэ пщIыну, зепхьэну тыншщ, къыпычыжыгъуафIэщ.

МыIэрысэ лIэужьыгъуэхэр жьэгъущIэс щIыпIэхэм тещIыхьащи, Къэбэрдей-Балъкъэрым и дуней щытыкIэм сыткIи къозэгъ. Псыр хэхауэ зэрыщIагъэхьэну Iэмэпсымэхэр ягъэуващ, жыгхэр уэмрэ хьэщхьэтеуэмрэ зэрыщахъумэну хъархэр (сеткэхэр) мыгувэу яукъуэдиинущ. ЕтIанэгъэ Бахъсэн районым а технологием тету щагъэтIысыну я мурадщ жыг хадэу гектар 200 нэхърэ мынэхъ мащIэ. Абы теухуа зэгурыIуэныгъэм ипкъ иткIэ, Италием къыщащэхунущ сом мелуан 90-м нэблагъэ и уасэ жыгыщIэу мин 500. Хадэхэм я зыужьыкIэм Италием щыщ IэщIагъэлIхэр зэпымыууэ кIэлъоплъ, лэжьакIуэхэм зыхуей чэнджэщхэр ират.

КъБР-м Мэкъумэш хозяйствэмрэ ерыскъыпхъэхэмкIэ и министерствэм и унафэщIхэми мы Iуэхур даIыгъ.

«Жыг хадэхэр гъэкIынымкIэ республикэм опытышхуэ зэриIэмрэ дунейм и щытыкIэр сыткIи зэрезэгъымрэ къэплъытэмэ, абы ди деж щIэгъэхуэбжьауэ зыщедгъэужьыну, фейдэшхуэ къэзыт IэнатIэ тщIыну Iэмал псори диIэщ», - къыхигъэщащ министр Ерчэн Темболэт.

САМЧЕНКЭ Светланэ,
КъБР-м Мэкъумэш хозяйствэмрэ ерыскъыпхъэхэмкIэ и министерствэм и пресс-IуэхущIапIэм и

ГъукIэпщ Мусэрбий Мухьэмэд и къуэр

Къэбэрдей-Балъкъэрым и жылагъуэм хэщIыныгъэшхуэ игъуэтащ - дунейм ехыжащ ГъукIэпщ Мусэрбий Мухьэмэд и къуэр, Къэбэрдей-Балъкъэрым и промышленностым зегъэужьыным илъэс куэдкIэ хьэлэлу хуэлэжьар.

ГъукIэпщ М.М. КъБАССР-м хыхьэ Тэрч куейм щыщ Хьэмидей къуажэм 1933 гъэм щIышылэм и 7-м къыщалъхуащ. Мусэрбий Мухьэмэд и къуэм 1951 гъэм Нарткъалэ химкомбинатым и аппаратчикыу лэжьэн щIидзащ. 1952 гъэм ар щIэтIысхьащ гъущIымрэ ар зыхэлъ зэхэгъэвахэм я институту Москва къалэм дэтым, ар къиуха иужь 1957 гъэм къыщыщIэдзауэ 1962 гъэм нэсыху Налшык машинэухуэ заводым и технологыу, технолог нэхъыжьу, цехым и унафэщIым и къуэдзэу лэжьащ. 1962 гъэм ГъукIэпщ Мусэрбий хах Налшык машинэ заводым и парткомым и секретару, 1964 гъэм а заводым и инженер нэхъыщхьэм и къуэдзэу ягъэув. 1965 гъэм и щIышылэм КПСС-м и Налшык къалэ комитетым и промышленно-транспорт къудамэм и унафэщI къулыкъум ягъакIуэ.

1965 гъэм ГъукIэпщ Мусэрбий хах цIыхубэ депутатхэм я Налшык къалэ советым и исполкомым и унафэщIу. 1966 гъэм къыщыщIэдзауэ мэлажьэ КПСС-м и Къэбэрдей-Балъкъэр обкомым и промышленно-транспорт къудамэм и унафэщIу.

ГъукIэпщ М.М. жыджэру хэтащ республикэм щекIуэкI жылагъуэ Iуэхухэм, КПСС-м и Къэбэрдей-Балъкъэр обкомым и члену, КъБАССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и депутату щытащ.

1987 гъэм къыщыщIэдзауэ 1989 гъэм нэсыху «Къэббалъкъавтотранс» ТПО-м и генеральнэ директору, 1989 гъэм къыщыщIэдзауэ 1991 гъэм нэсыху КъБАССР-м и Къэрал планым и унафэщIым и къуэдзэу, иужькIэ республикэм Къэрал мылъкумкIэ и комитетым и унафэщIу щытащ.

Машзаводым щыщыIам ГъукIэпщ Мусэрбий техникэ, технологие пэрытхэр я лэжьыгъэм хэпщэным яужь итащ. Абы и унафэм щIэту гъущI щагъавэ цехыр зэрагъэпэщыжауэ щытащ. А зэманым абы я лэжьыгъэм хипщащ иужькIэ фейдэшхуэ къэзыта IуэхугъуэщIэ 20-м щIигъу.

КПСС-м и обкомым и къудамэм и унафэщI къулыкъум щыпэрытам, Мусэрбий Мухьэмэд и къуэм республикэм и промышленностым зегъэужьыным хэлъхьэныгъэшхуэ хуищIащ. Езыр хэту ирагъэкIуэкIащ IуэхущIапIэхэр къэгъэщIэрэщIэжыныр икIи техникэщIэкIэ къызэгъэпэщыныр, щIэныгъэ-техникэ зыужьыныгъэм и ехъулIэныгъэхэр къэгъэсэбэпыным теухуа республикэ программэ зэхалъхьащ икIи ягъэлэжьащ.

Псом хуэмыдэу абы хэлъхьэныгъэшхуэ хуищIащ ТВМК-м, «Автозапчасть», «Кавказкабель», «Севкаврентген», машинэ щащI, вольт лъахъшэ, лъагэ аппаратурэхэр, алмаз Iэмэпсымэ къыщыщIагъэкI заводхэм, «Эльбрус» комбинатым, Нарткъалэ химкомбинатым я лэжьыгъэр щIэм тету къызэгъэпэщыным.

И лэжьыгъэфIым папщIэ абы къыхуагъэфэщащ къэрал дамыгъэ лъапIэхэр: «ЩIыхьым и дамыгъэ» орденитIрэ медалхэмрэ.

Мусэрбий Мухьэмэд и къуэр жыджэру яужь итащ хьэрычэтыщIэ цIыкIумрэ курытымрэ зегъэужьыным: IэнатIэ куэдым хуэгъэпса «Тантем» производственнэ фирмэм и гендиректору, Промышленникхэмрэ хьэрычэтыщIэхэмрэ я Къэбэрдей-Балъкъэр зэгухьэныгъэм и вице-президенту, иужькIэ и президенту щытащ.

ГъукIэпщ Мусэрбий Мухьэмэд и къуэм къигъэщIар гъащIэ тыншкъым, ауэ ар щытащ щызу, гъэщIэгъуэну икIи лъэужь дахэ къигъэнащ. Абы и фэеплъыр игъащIэкIэ ди гум илъынщ.

Къанокъуэ А.Б., Бечелов И.Б., Ярин А.В., Къэжэр А.Хь., Абазэ Р.И., Берд Хь.А., Бозий Н.М., Геляхов А.С., Дэхъушокъуэ М.И., ДыщэкI М.Р., Евтушенкэ Н.Н., Жыджэт А.А., Зумакулов Б.М., Къанокъуэ С.З., Карныш А.Г., Чэлимэт Хь.Т., Павленкэ В.П., Пэнагуэ М.А., Погребняк Л.В., Сэбаншы Р.Къ., Сорокин В.И., Сэхъу В.Къ., Тау П.Къ., Тхьэзэплъыж М.ТI., Уянаев К.Х-М., Федченкэ Л.М., Черкесов Г.М., Чеченов А.А., Шурдым Ю.Хь., Ерчэн Т.Хъу.

ГъукIэпщ М.М. щIэлъхьэным теухуа комиссэ къызэрагъэпэщащ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и политикэ, жылагъуэ лэжьакIуэшхуэ ГъукIэпщ Мусэрбий Мухьэмэд и къуэр дунейм зэрехыжам къыхэкIыу КъБР-м и Правительствэм и Унафэм ипкъ иткIэ къызэрагъэпэщащ ар щIэлъхьэным теухуа комиссэ, мыхэр хэту:

Тхьэзэплъыж М.ТI. - КъБР-м и Правительствэм и УнафэщIым и япэ къуэдзэр (комиссэм и унафэщIщ);

Зумакулов Б.М. - КъБР-м цIыхум и хуитыныгъэхэмкIэ и уполномоченнэр;

Павленкэ В.П. - Налшык къалэ округым и администрацэм и унафэщIым и къуэдзэр;

Пэнагуэ М.А. - Тэрч муниципальнэ куейм и администрацэм и унафэщIыр;

Сэхъу В.Къ. - КъБР-м и Парламентым Экономикэ политикэмкIэ и комитетым и унафэщIым и къуэдзэр;

Уянаев К.-Х.М. - КъБР-м промышленностымкIэ, гъэсыныпхъэ-энергетикэ комплексымрэ псэупIэ-коммунальнэ хозяйствэмкIэ и министрыр;

Ерчэн Т.Хъу. - КъБР-м мэкъумэш хозяйствэмрэ ерыскъыпхъэхэмкIэ и министрыр, «КъБР-м и Промышленникхэмрэ хьэрычэтыщIэхэмрэ» лэжьыгъэ зытхэм я щIыналъэ зэгухьэныгъэм и Президентыр.

КъБР-м и Президентымрэ Правительствэмрэ я пресс-IуэхущIапIэ.

Къуажэдэсхэм я Iуэхур йофIакIуэ

Урожайнэ къуажэм и бэджэндырылажьэхэм кIэрыхуншэу кърахьэлIэжащ сэхураныр - зы гектарым хуэзэу центнер 14 къытрахащ.

ИДЖЫПСТУ еужьэрэкIыу Iуахыж гектар 200-м щащIа нартыхур. Къуажэдэсхэр мы илъэсым гъавэ гъэкIыным къыдэкIуэу Iэщ гъэхъунми егугъуащ. Псом хуэмыдэу и Iуэху фIыщ Емыкъуж Арсен и фермер хозяйствэм. Мыбы игъэхъу былыми 100-м щыщу 30-р жэм къашщ.

Фермерхэу ГъукIакъуэ Залымрэ Бэлэтокъуэ Артуррэ джэдкъаз фермэ яIэщ. Абы нэхъыбэу щагъэхъур Ставрополь щIыналъэм къраша «Линда» къаз лъэпкъыфIырщ.

Къуажэ администрацэм и Iэтащхьэ Нэгъуей Биуан къызэрилъытэмкIэ, жылэм и Iуэхур нэрылъагъуу йофIакIуэ. Ар къуэдкIэ я фIыщIэщ псэемыблэжу зи лэжьыгъэм бгъэдэт фермерхэмрэ бэджэндырылажьэхэмрэ. Абыхэм я фIыгъэкIэ цIыху куэд IэнатIэкIэ къызэгъэпэща хъуащ.

ЖАНХЪУЭТ Зузэ.

Къэбэрдей- Балъкъэр Республикэм и Президентым 2008 гъэм фокIадэм и 8-м къыдигъэкIа Указ №93-УП-мкIэ къищтащ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и муниципальнэ районхэмрэ къалэ округхэмрэ дзэм зыгъакIуэ я комиссэхэм хэтхэр

Налшык къалэ округым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп нэхъыщхьэр

Сорокин В.И. - Налшык къалэ округым и администрацэм и Iэтащхьэм и къалэнхэр зыгъэзащIэр (комиссэм и унафэщIщ)

Соблыр М.Хь. - Налшык къалэм и дзэ комиссарыр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Абазэ Р. Л. - «ЦIыхухэр лэжьапIэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIыр, Налшык къалэ

Жырыкъ М.Б.- Налшык къалэ округым и администрацэм егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и департаментым и IэщIагъэлI нэхъыщхьэр

Махъсидэ М.Н. - «Поликлиникэ №2» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и медсестрар, Налшык къалэ (комиссэм и секретарщ)

Овчинниковэ Т.И. - Налшык къалэм и дзэ комиссариатым и дохутыр нэхъыжьыр дзэм кIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

УнэлIокъуэ Хь.М. - Къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ управленэу Налшык къалэм щыIэм и унафэщIым и къуэдзэр - Налшык къалэм жылагъуэ шынагъуэншагъэмкIэ и милицэм и унафэщIыр

Налшык къалэ округым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп къуэдзэр

Павленкэ В.П.- Налшык къалэ округым и администрацэм и Iэтащхьэм и къуэдзэр (комиссэм и унафэщIщ)

Иуан З.Р. - Налшык къалэм и дзэ комиссарым и къуэдзэр - Налшык къалэм и дзэ комиссариатым и япэ отделенэм и унафэщIыр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Бабаевэ Л.С.- «Поликлиникэ №2» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и медсестрар, Налшык къалэ (комиссэм и секретарщ)

Биттиевэ С.Д. - «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIым и къуэдзэр, Налшык къалэ

Жарашуевэ С.М. - «Поликлиникэ №2» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и дохутырыр-невропогыр, дзэ къулыкъум ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ ирагъэкIуэкI лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Лобжанидзе Л.С.- Налшык къалэ округым и администрацэм егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и департаментым и IэщIагъэлI пэрытыр

Ульясов О.А.- Къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ управленэу Налшык къалэм щыIэм и унафэщIым и къуэдзэр

Бахъсэн къалэ округым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп нэхъыщхьэр

Быф А.Ж. - Бахъсэн къалэ округым и администрацэм и Iэтащхьэр (комиссэм и унафэщIщ)

Сосналы М.А. - Бахъсэн къалэм, Бахъсэн, Дзэлыкъуэ районхэм я дзэ комиссарым и къалэнхэр пIалъэкIэ зыгъэзащIэр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Гындыгъу З.М. - Бахъсэн къалэм, Бахъсэн, Дзэлыкъуэ районхэм я дзэ комиссариатым и фельдшерыр (комиссэм и секретарщ)

Уэрыш А.А. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Бахъсэн къалэм щыIэм жылагъуэ шынагъуэншагъэмкIэ и милицэм и унафэщIыр

Сэбан Р.Къ.- Бахъсэн районым «ЦIыхухэр лэжьапIэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIыр

Сыжажэ М.Хь. - Бахъсэн къалэм, Бахъсэн, Дзэлыкъуэ районхэм я дзэ комиссариатым и дохутыр нэхъыщхьэр, дзэ къулыкъум ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Шапсыгъ А.М. - Бахъсэн къалэ округым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и департаментым и IэщIагъэлIыр

Бахъсэн къалэ округым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп къуэдзэр

Зеушэ Хь.М. - Бахъсэн къалэ округым и администрацэм и Iуэхухэр зезыгъакIуэр (комиссэм и унафэщIщ)

Къущхьэ З.М. - Бахъсэн къалэм, Бахъсэн, Дзэлыкъуэ районхэм я дзэ комиссарым и къуэдзэм и къалэнхэр пIалъэкIэ зыгъэзащIэр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Хьэлэкъул А.Л. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Бахъсэн къалэм щыIэм и унафэщIым и къуэдзэр

ГъущIапщэ А.М. - Бахъсэн районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIым и къуэдзэр

Молей Л.М. - Бахъсэн къалэ округым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и департаментым и унафэщIым и къуэдзэр

Шыбзыхъуэ С.Хь. - «Район поликлиникэ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и фельдшерыр, Бахъсэн къалэ (комиссэм и секретарщ)

ЩоджэнцIыкIу Хь.М. - Бахъсэн къалэм и «Район поликлиникэ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и дохутыр нэхъыщхьэр дзэ къулыкъум ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Прохладнэ къалэ округым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп нэхъыщхьэр

Пархоменкэ Ю.В. - Прохладнэ къалэ округым и администрацэм и Iэтащхьэр (комиссэм и унафэщIщ)

Багъэтыр Э.А. - Прохладнэ къалэмрэ Прохладнэ районымрэ я дзэ комиссариат зэгуэтым и дзэ комиссарыр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Голубничий С.В. - «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Прохладнэ къалэ округым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэ» муниципальнэ IуэхущIапIэм и унафэщIыр

Кравченкэ С.Е. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Прохладнэ къалэм щыIэм участковэ инспекторхэмкIэ и къудамэм и унафэщIыр

Мищенкэ Н.Д. - Прохладнэ къалэм «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIыр

Харенкэ В.С. - Прохладнэ къалэмрэ Прохладнэ районымрэ я дзэ комиссариат зэгуэтым и дохутыр нэхъыщхьэр, дзэм кIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Чернышевэ Т.Н. - Прохладнэ къалэмрэ Прохладнэ районымрэ я дзэ комиссариат зэгуэтым и фельдшерыр (комиссэм и секретарщ)

Прохладнэ къалэ округым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп къуэдзэр

Журавлев Г.А. - Прохладнэ къалэ округым и администрацэм и Iэтащхьэм и къуэдзэр (комиссэм и унафэщIщ)

Чепоров П.Н. - Прохладнэ къалэмрэ Прохладнэ районымрэ я дзэ комиссариат зэгуэтым и дзэ комиссарым и къуэдзэр - япэ отделенэм и унафэщIыр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Золко Т.П.- «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Прохладнэ къалэ округым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэ» муниципальнэ IуэхущIапIэм и унафэщIым и къуэдзэр

Коротченкэ В.Н. - Прохладнэ къалэм «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и инспектор пэрытыр

Лопаткин В.В. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Прохладнэ къалэм щыIэм участковэ инспекторхэмкIэ и къудамэм и унафэщIым и къуэдзэр

Сычевэ Н.Р. - «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Прохладнэ къалэ округым и къалэ сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и медсестрар, Прохладнэ къалэ (комиссэм и секретарщ)

Чухрий В.А. - Прохладнэ къалэм и «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Прохладнэ къалэ округым и къалэ сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и дохутырыр, дзэ къулыкъум ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтI IэщIагъэлIыр

Бахъсэн муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп нэхъыщхьэр

Къаздэхъу А.Б. - Бахъсэн муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэр (комиссэм и унафэщIщ)

Сосналы М.А. - Бахъсэн къалэм, Бахъсэн, Дзэлыкъуэ районхэм я дзэ комиссарым и къалэнхэр пIалъэкIэ зыгъэзащIэр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Гындыгъу З.М. - Бахъсэн къалэм, Бахъсэн, Дзэлыкъуэ районхэм я дзэ комиссариатым и фельдшерыр (комисэм и секретарщ)

Сэбан Р.Къ. - Бахъсэн районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIыр

Сыжажэ М.Хь. - Бахъсэн къалэм, Бахъсэн, Дзэлыкъуэ районхэм я дзэ комиссариатым и дохутыр нэхъыжьыр, дзэ къулыкъум ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Туний М.Хь. - Бахъсэн муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм и методистыр

ТхьэкIумащIэ Хь.Хь. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Бахъсэн районым щыIэм и унафэщIым и къуэдзэр

Бахъсэн муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп къуэдзэр

Вындыжь А.Хь. - Бахъсэн муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэм и чэнджэщэгъур - администрацэм и Iуэхухэр зезыгъакIуэр (комиссэм и унафэщIщ)

Къущхьэ З.М. - Бахъсэн къалэм, Бахъсэн, Дзэлыкъуэ районхэм я дзэ комиссарым и къуэдзэм и къалэнхэр пIалъэкIэ зыгъэзащIэр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

ГъущIапщэ А.М. - Бахъсэн районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIым и къуэдзэр

КIэщт М.Хь. - Бахъсэн муниципальнэ районым узыншагъэр хъумэнымкIэ и отделым и унафэщIыр, дзэ къулыкъум ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Мэршэнкъул А.Хь. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Бахъсэн районым щыIэм жылагъуэ шынагъуэншагъэмкIэ и милицэм и унафэщIыр

Тхьэмокъуэ Л.М. - Бахъсэн муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм и IэщIагъэлI нэхъыщхьэр

Шыбзыхъуэ С.Хь. - «Район поликлиникэ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и фельдшерыр, Бахъсэн къалэ (комиссэм и секретарщ)

Дзэлыкъуэ муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп нэхъыщхьэр

Шэт М.Н. - Дзэлыкъуэ муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэр (комиссэм и унафэщIщ)

Сосналы М.А. - Бахъсэн къалэм, Бахъсэн, Дзэлыкъуэ районхэм я дзэ комиссарым и къалэнхэр пIалъэкIэ зыгъэзащIэр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

БжэныкIэ В.Ш. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Дзэлыкъуэ районым щыIэм и унафэщIым и къуэдзэр

Гындыгъу З.М. - Бахъсэн къалэм, Бахъсэн, Дзэлыкъуэ районхэм я дзэ комиссариатым и фельдшерыр (комиссэм и секретарщ)

Нэгумэ Л. Д. - Дзэлыкъуэ муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм и унафэщIыр

Сыжажэ М.Хь. - Бахъсэн къалэм, Бахъсэн, Дзэлыкъуэ районхэм я дзэ комиссариатым и дохутыр нэхъыжьыр, дзэм ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Хьэщхъуэжь З.Хь. - Дзэлыкъуэ районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIыр

Дзэлыкъуэ муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп къуэдзэр

ЗекIуэрей А.Хь. - Дзэлыкъуэ муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэм и къуэдзэр (комиссэм и унафэщIщ)

Къущхьэ З.М. - Бахъсэн къалэм, Бахъсэн, Дзэлыкъуэ районхэм я дзэ комиссарым и къуэдзэм и къалэнхэр пIалъэкIэ зыгъэзащIэр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

КIуэкIуэ С.М. - Дзэлыкъуэ районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и IэщIагъэлI пэрытыр

Псэныкъуэ М.Н. - «Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и фельдшерыр, Дзэлыкъуэкъуажэ поселкэ (комиссэм и секретарщ)

Шал Л.Къ. - Дзэлыкъуэ муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм и инспекторыр

Шал Р.Б. - Дзэлыкъуэкъуажэ поселкэм и «Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и дохутыр нэхъыщхьэр, дзэм ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

ЕхъулIэ Н.М.- къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Дзэлыкъуэ районым щыIэм и унафэщIым и къуэдзэр

Май муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп нэхъыщхьэр

Атаманенкэ Ю.Н. - Май муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэр (комиссэм и унафэщIщ)

Гончарук В.Н. - Тэрч, Майскэ къалэхэм, Тэрч, Май районхэм я дзэ комиссарыр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Кочетковэ В.И. - Май районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIыр

Минюхин А.Ю. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Май районым щыIэм участковэ инспекторхэмкIэ и къудамэм и унафэщIыр

Уэрдэщ А.В. - Тэрч, Майскэ къалэхэм, Тэрч, Май районхэм я дзэ комиссариатым и фельдшерыр (комиссэм и секретарщ)

Тетеринэ Л.П. - Май муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм и IэщIагъэлIыр

Толстопятовэ Н. П. - Тэрч, Майскэ къалэхэм, Тэрч, Май районхэм я дзэ комиссариатым и дохутыр нэхъыжьыр, дзэм ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Щомахуэ М.А. - Тэрч, Майскэ къалэхэм, Тэрч, Май районхэм я дзэ комиссариатым и етIуанэ отделенэм и унафэщIым психологие лэжьыгъэмкIэ и дэIэпыкъуэгъу нэхъыжьыр

Май муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп къуэдзэр

Полиенкэ О.И. - Май муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэм и къуэдзэр (комиссэм и унафэщIщ)

Овагимов С.В. - Тэрч, Майскэ къалэхэм, Тэрч, Май районхэм я дзэ комиссарым и къуэдзэр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Заиченкэ А.М. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Май районым щыIэм и унафэщIым и къуэдзэр - кадрхэмкIэ отделым и унафэщIыр

Уэрдэщ А.В. - Тэрч, Майскэ къалэхэм, Тэрч, Май районхэм я дзэ комиссариатым и фельдшерыр (комиссэм и секретарщ)

Павленкэ Л.Н. - Май муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм и IэщIагъэлIыр

Тен Т.Н. - Май районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIым и къуэдзэр

Толстопятовэ Н.П. - Тэрч, Майскэ къалэхэм, Тэрч, Май районхэм я дзэ комиссариатым и дохутыр нэхъыжьыр, дзэм ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

ХьэкIуащэ Л.М. - Тэрч, Майскэ къалэхэм, Тэрч, Май районхэм я дзэ комиссариатым дзэ къулыкъур контракткIэ езыхьэкIынухэр къэщтэнымкIэ и пунктым и унафэщIыр (комиссэм и секретарщ)

Прохладнэ муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп нэхъыщхьэр

Гертер И.К. - Прохладнэ муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэр (комиссэм и унафэщIщ)

Багъэтыр Э.А. - Прохладнэ къалэмрэ Прохладнэ районымрэ я дзэ комиссариат зэгуэтым и дзэ комиссарыр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Клешня Л.С. - «Прохладнэ муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэ» муниципальнэ IуэхущIапIэм и унафэщIыр

Петренкэ А.В. - Прохладнэ районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIыр

Харенкэ В.С. - Прохладнэ къалэмрэ Прохладнэ районымрэ я дзэ комиссариат зэгуэтым и дохутыр нэхъыжьыр, дзэм ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Челябов Х.Х. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Прохладнэ районым щыIэм участковэ инспекторхэмкIэ и къудамэм и унафэщIыр

Чернышевэ Т.Н. - Прохладнэ къалэмрэ Прохладнэ районымрэ я дзэ комиссариат зэгуэтым и фельдшерыр (комиссэм и секретарщ)

Прохладнэ муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп къуэдзэр

Абазэхэ М.И. - Прохладнэ муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэм и къуэдзэр (комиссэм и унафэщIщ)

Чепоров П.Н. - Прохладнэ къалэмрэ Прохладнэ районымрэ я дзэ комиссариат зэгуэтым и дзэ комиссарым и къуэдзэр - япэ отделенэм и унафэщIыр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Батановэ Л.В. - «Прохладнэ муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэ» муниципальнэ IуэхущIапIэм кадрхэмкIэ и отделым и унафэщIым и къуэдзэр

Бежинэ И.Н. - Прохладнэ районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и инспектор пэрытыр

Любуня А.Г. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Прохладнэ районым щыIэм жылагъуэ шынагъуэншагъэмкIэ и милицэм и унафэщIым и къуэдзэр

Сычевэ Н.Р. - «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыщ Прохладнэ къалэ округым и къалэ сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и медсестрар, Прохладнэ къалэ (комиссэм и секретарщ)

Чухрий В.А. - Прохладнэ къалэм и «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыщ Прохладнэ къалэ округым и къалэ сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и дохутырыр, дзэм ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтI IэщIагъэлIыр

Тэрч муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп нэхъыщхьэр

Пэнагуэ М.А. - Тэрч муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэр (комиссэм и унафэщIщ)

Гончарук В.Н.- Тэрч, Майскэ къалэхэм, Тэрч, Май районхэм я дзэ комиссарыр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Бэлэтокъуэ А.Л. - Тэрч муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм и унафэщIым и къуэдзэр

Уэрдэщ А.В. - Тэрч, Майскэ къалэхэм, Тэрч, Май районхэм я дзэ комиссариатым и фельдшерыр (комиссэм и секретарщ)

Толстопятовэ Н.П. - Тэрч, Майскэ къалэхэм, Тэрч, Май районхэм я дзэ комиссариатым и дохутыр нэхъыжьыр, дзэм ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

ТхьэицIыху С.В. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Тэрч районым щыIэм жылагъуэ шынагъуэншагъэмкIэ и милицэм и унафэщIым и къуэдзэр

Хъыдзэ Хь.Б.- Тэрч районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIыр

Щомахуэ М.А. - Тэрч, Майскэ къалэхэм, Тэрч, Май районхэм я дзэ комиссариатым и етIуанэ отделенэм и унафэщIым психологие лэжьыгъэмкIэ и дэIэпыкъуэгъу нэхъыжьыр

Тэрч муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп къуэдзэр

КIэрэф М.А. - Тэрч муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэм и къуэдзэр (комиссэм и унафэщIщ)

Овагимов С.В. - Тэрч, Майскэ къалэхэм, Тэрч, Май районхэм я дзэ комиссарым и къуэдзэр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Къандрокъуэ А.А. - Тэрч районым «ЦIыхухэр лэжьапIэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIым и къуэдзэр

Накуэ С.Хь. - Тэрч муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм щIэныгъэ гуэдзэнымрэ щIалэгъуалэ политикэмкIэ и отделым и унафэщIыр

Уэрдэщ А.В. - Тэрч, Май къалэхэм, Тэрч, Май районхэм я дзэ комиссариатым и фельдшерыр (комиссэм и секретарщ)

Сатибал А.М. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Тэрч районым щыIэм участковэ уполномоченнэхэмкIэ и къудамэм и унафэщIым и къуэдзэр

Хьэгъэс Э.В. - Тэрч къалэм и «Район поликлиникэ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и дохутыр-терапевтыр, дзэм ягъэкIуэну цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

ХьэкIуащэ Л.М. - Тэрч, Майскэ къалэхэм, Тэрч, Май районхэм я дзэ комиссариатым контракткIэ дзэм къулыкъу щызыщIэнухэр къыхэхынымкIэ и пунктым и унафэщIыр (комиссэм и секретарщ)

Аруан муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп нэхъыщхьэр

Къанокъуэ А. Хь. - Аруан муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэр (комиссэм и унафэщIщ)

Хьэгъэжей А. Хь. - Нарткъалэ къалэм, Аруан, Лэскэн, Шэрэдж районхэм я дзэ комиссарым и къалэнхэр пIалъэкIэ зыгъэзащIэр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Джатокъуэ Хь. Хь. - Аруан муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм и унафэщIыр

Къызэрыс Б. Хь. - Аруан районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIыр

Мамбэт В. Хь. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Аруан районым щыIэм и унафэщIым и къуэдзэр

Щыхьмырзэ В. А. - Нарткъалэ къалэм, Аруан, Лэскэн, Шэрэдж районхэм я дзэ комиссариатым и фельдшерыр (комиссэм и секретарщ)

Шыбзыхъуэ Ф. Ш. - Нарткъалэ къалэм, Аруан, Лэскэн, Шэрэдж районхэя я дзэ комиссариатым и дохутыр нэхъыжьыр, дзэм ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Аруан муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп къуэдзэр

ХьэцIыкIу М. М. - Аруан муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэм и къуэдзэр (комиссэм и унафэщIщ)

Коновалов А. Ю. - Нарткъалэ къалэм, Аруан, Лэскэн, Шэрэдж районхэм я дзэ комиссариатым и етIуанэ отделым и унафэщIыр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Бозий Ф. Б. - Нарткъалэ къалэм и «Район поликлиникэ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и къудамэм и унафэщIыр, дзэм ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Жабоевэ О. Ю. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Аруан районым щыIэм балигъ мыхъуахэм ядэлэжьэнымкIэ инспекторыр

Индарокъуэ З. С. - Аруан муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм и унафэщIым и къуэдзэр

Къагъырмэс Р. Хь. - Аруан районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и IэщIагъэлIыр

Шондыр Г. Хь. - «Район поликлиникэ» узыншагъэр хъумэным елэжь IуэхущIапIэм и медсестрар, Нарткъалэ къалэ (комиссэм и секретарщ)

Лэскэн муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп нэхъыщхьэр

ЛIыхъугу Хь. Хь. - Лэскэн муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэр (комиссэм и унафэщIщ)

Хьэгъэжей А. Хь. - Нарткъалэ къалэм, Аруан, Лэскэн, Шэрэдж районхэм я дзэ комиссарым и къалэнхэр пIалъэкIэ зыгъэзащIэр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

АфIэунэ З. Хь. - Лэскэн муниципальнэ районым егъэджэныгъэмкIэ и управленэм и унафэщIым и къуэдзэр

Жыласэ А. М. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ органу Лэскэн районым щыIэм и унафэщIым и къуэдзэр

Къызэрыс Б. Хь. - Аруан районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIыр

Щыхьмырзэ В. А. - Нарткъалэ къалэм, Аруан, Лэскэн, Шэрэдж районхэм я дзэ комиссариатым и фельдшерыр (комиссэм и секретарщ)

Шыбзыхъуэ Ф. Ш. - Нарткъалэ къалэм, Аруан, Лэскэн, Шэрэдж районхэм я дзэ комиссариатым и дохутыр нэхъыжьыр, дзэм ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Лэскэн муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп къуэдзэр

Бажэ Д. М. - Лэскэн муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэм и къуэдзэр (комиссэм и унафэщIщ)

Коновалов А. Ю. - Нарткъалэ къалэм, Аруан, Лэскэн, Шэрэдж районхэм я дзэ комиссариатым и етIуанэ отделенэм и унафэщIыр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Арахъэ А. Хь. - Лэскэн муниципальнэ районым егъэджэныгъэмкIэ и управленэм и методистыр

КъуийцIыкIу З. Ю. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Лэскэн районым щыIэм балигъ мыхъуахэм ядэлэжьэнымкIэ и инспекторыр

Къагъырмэс Р. Хь. - Аруан районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и IэщIагъэлIыр

Нот А. Хь. - Анзорей къуажэм и «Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и дохутыр нэхъыщхьэр, дзэм ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Шондыр Г. Хь. - «Район поликлиникэ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и медсестрар, Нарткъалэ къалэ (комиссэм и секретарщ)

Шэджэм муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп нэхъыщхьэр

Мамбэт М. Хь. - Шэджэм муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэр (комиссэм и унафэщIщ)

Уэртэбей С. С. - Шэджэм районым и дзэ комиссарым и къалэнхэр пIалъэкIэ зыгъэзащIэр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Мамбэт Хь. Хь. - Шэджэм районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIыр

Нэзран А. Хь. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Шэджэм районым щыIэм и унафэщIыр

Озаруковэ З. Хь. - Шэджэм районым и дзэ комиссариатым и фельдшерыр (комиссэм и секретарщ)

Урыс А. Хь. - Шэджэм муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэм и япэ къуэдзэр - Шэджэм муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм и унафэщIым и къалэнхэр зыгъэзащIэр

Шайдуллинэ Г. И. - Шэджэм районым и дзэ комиссариатым и дохутыр нэхъыжьыр, дзэм ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Шэджэм муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп къуэдзэр

Урыс А. Хь. - Шэджэм муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэм и япэ къуэдзэр - Шэджэм муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм и унафэщIым и къалэнхэр зыгъэзащIэр (комиссэм и унафэщIщ)

Беппаев Г. С. - Шэджэм районым и дзэ комиссарым и къуэдзэр - дзэ комиссариатым и япэ отделенэм и унафэщIыр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Бэджыдэ К. А. - Шэджэм районым «цIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIым и къуэдзэр

ГъущIапщэ Ж. М. - Шэджэм къалэм и «Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и поликлиникэм и унафэщIыр, дзэм ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Динаевэ Л. И. - Шэджэм муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм щIалэгъуалэ политикэмкIэ и IэщIагъэлI нэхъыщхьэр

Мамбэт М. М. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Шэджэм районым щыIэм и унафэщIым и къуэдзэр

Щоджэн С. Хь. - «Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и медсестрар, Шэджэм къалэ (комиссэм и секретарщ)

Шэрэдж муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп нэхъыщхьэр

Темиржанов М. О. - Шэрэдж муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэр (комиссэм и унафэщIщ)

Хьэгъэжей А. Хь. - Нарткъалэ къалэм, Аруан, Лэскэн, Шэрэдж районхэм я дзэ комиссарым и къалэнхэр пIалъэкIэ зыгъэзащIэр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Жыкъуэ Б. С. - Шэрэдж районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIыр

Залиханов М. С. - Шэрэдж муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм и методистыр

Цепишев Хь. М. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Шэрэдж районым щыIэм жылагъуэ шынагъуэншагъэмкIэ и милицэм и унафэщIым и къалэнхэр зыгъэзащIэр

Щыхьмырзэ В. А. - Наркъалэ къалэм, Аруан, Лэскэн, Шэрэдж районхэм я дзэ комиссариатым и фельдшерыр (комиссэм и секретарщ)

Шыбзыхъуэ Ф. Ш. - Нарткъалэ къалэм, Аруан, Лэскэн, Шэрэдж районхэм я дзэ комиссариатым и дохутыр нэхъыжьыр, дзэм ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Шэрэдж муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп къуэдзэр

Байсиев Хь. М. - Шэрэдж муниципальнэ районым и администрацэм и Iуэхухэр зезыгъакIуэр (комиссэм и унафэщIщ)

Коновалов А. Ю. - Нарткъалэ къалэм, Аруан, Лэскэн, Шэрэдж районхэм я дзэ комиссариатым и етIуанэ отделенэм и унафэщIыр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Каркмазовэ Л. Х. - «Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и дохутыр нэхъыщхьэр, Къэщхъэтау поселкэ

Цепишев Хь. М. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Шэрэдж районым щыIэм жылагъуэ шынагъуэншагъэмкIэ и милицэм и унафэщIым и къуэдзэр

Шондыр Г. Хь. - «Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и медсестрар, Нарткъалэ къалэ (комиссэм и секретарщ)

Шунгаровэ Л. Хь. - Шэрэдж районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIым и къуэдзэр

Ефэнды Т. М. - Шэрэдж муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм и методистыр

Iуащхьэмахуэ муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп нэхъыщхьэр

Соттаев Къу. С. - Iуащхьэмахуэ муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэр (комиссэм и унафэщIщ)

Бабаев Хь. Ш. - Iуащхьэмахуэ муниципальнэ районым и дзэ комиссарыр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Жолаевэ Н. И. - Iуащхьэмахуэ районым и дзэ комиссариатым и фельдшерыр (комиссэм и секретарщ)

Новиков В. С. - Iуащхьэмахуэ муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм опекэмрэ попечительствэмкIэ и къудамэм и IэщIагъэлI нэхъыщхьэр

Османовэ Л. Хь. - Iуащхьэмахуэ районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и унафэщIыр

Тиловэ А. И. - Тырныауз къалэм и «Район поликлиникэ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и унафэщIыр, дзэм ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Урусбиев Р. М. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Iуащхьэмахуэ районым щыIэм и инспекторыр

Iуащхьэмахуэ муниципальнэ районым дзэм зыгъакIуэ и комиссэм и гуп къуэдзэр

Афашоков Р. Д. - Iуащхьэмахуэ муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэм и къуэдзэр (комиссэм и унафэщIщ)

Понэж К. А. - Iуащхьэмахуэ районым и дзэ комиссарым и къуэдзэр - дзэ комиссариатым и япэ отделенэм и унафэщIыр (комиссэм и унафэщIым и къуэдзэщ)

Атмурзаев М. М. - Тырныауз къалэм и «Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэм и дохутыр нэхъыщхьэр, дзэм ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къэпщытэнымкIэ лэжьыгъэхэр зыунэтIыр

Атмурзаевэ А. И. - Iуащхьэмахуэ муниципальнэ районым и администрацэм егъэджэныгъэмкIэ и управленэм и методистыр

Доттуевэ М. В. - Iуащхьэмахуэ муниципальнэ районым «ЦIыхухэр лэжьыгъэкIэ къызэгъэпэщынымкIэ центр» и къэрал IуэхущIапIэм и инспектор пэрытыр

Жолаевэ Н. И. - Iуащхьэмахуэ районым и дзэ комиссариатым и фельдшерыр (комиссэм и секретарщ)

Шалякин А. Д. - къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ отделу Iуащхьэмахуэ районым щыIэм и участковэ инспектор нэхъыжьыр

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Президентым 2008 гъэм фокIадэм и 29-м къыдигъэкIа Указ №93-УП-мкIэ къищтащ

2008 гъэм и бжьыхьэм дзэ къулыкъум ягъэкIуэн хуей цIыхухэм я узыншагъэр къыщапщытэну, абыхэм щеIэзэну медицинэ IуэхущIапIэхэм я спискэр

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Узыншагъэр хъумэнымкIэ и министерствэм и «Кардиологие центр» узыншагъэр хъумэным елэжь къэрал IуэхущIапIэр

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Узыншагъэр хъумэнымкIэ и министерствэм и «ЩIыфэ-венерологие диспансер» узыншагъэр хъумэным елэжь къэрал IуэхущIапIэр

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Узыншагъэр хъумэнымкIэ и министерствэм и «Наркологие диспансер» узыншагъэр хъумэным елэжь къэрал IуэхущIапIэр

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Узыншагъэр хъумэнымкIэ и министерствэм и «Онкологие диспансер» узыншагъэр хъумэным елэжь къэрал IуэхущIапIэр

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Узыншагъэр хъумэнымкIэ и министерствэм и «Жьэн узым щеIэзэ диспансер» узыншагъэр хъумэным елэжь къэрал IуэхущIапIэр

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Узыншагъэр хъумэнымкIэ и министерствэм и «Психоневрологие диспансер» узыншагъэр хъумэным елэжь къэрал IуэхущIапIэр

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Узыншагъэр хъумэнымкIэ и министерствэм и «Республикэ сабий клиникэ сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь къэрал IуэхущIапIэр

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Узыншагъэр хъумэнымкIэ и министерствэм и «Республикэ клиникэ сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь къэрал IуэхущIапIэр

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Узыншагъэр хъумэнымкIэ и министерствэм и «Аллергологие дэIэпыкъуныгъэ хэхахэр къызэзыгъэпэщ центр» узыншагъэр хъумэным елэжь къэрал IуэхущIапIэр

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Узыншагъэр хъумэнымкIэ и министерствэм и «СПИД-р, адрей уз зэрыцIалэхэр къэмыгъэхъунымкIэ профилактикэ езыгъэкIуэкI, а узыфэхэм ебэн центр» узыншагъэр хъумэным елэжь къэрал IуэхущIапIэр

«Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Прохладнэ къалэ округым и къалэ сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэр, Прохладнэ къалэ

«Къалэ сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэр, Бахъсэн къалэ

«Къалэ клиникэ сымаджэщ №1» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэр, Налшык къалэ

«Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэр, Майскэ къалэ

«Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэр, Нарткъалэ къалэ

«Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэр, Тэрч къалэ

«Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэр, Тырныауз къалэ

«Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэр, Шэджэм къалэ

«Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэр, Дзэлыкъуэкъуажэ поселкэ

«Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэр, Къэщхъэтау поселкэ

«Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэр, Анзорей къуажэ

«Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэр, Зеикъуэ къуажэ

«Район сымаджэщ» узыншагъэр хъумэным елэжь муниципальнэ IуэхущIапIэр, Солдатскэ станицэ.

ЗэгурыIуэрэ зэдэIуэжу

• Унагъуэм и илъэс

Махуэхэ Борисрэ Марьямрэ яхъу Оксанэрэ я пхъурылъхуху Алинэрэ Къубатийрэ я гъусэу.

Ди тхыгъэр зытеухуар Махуэхэ Борисрэ Марьямрэ я унагъуэ дахэрщ. Лъэпкъ хабзэмрэ нэмысымрэ щытепщэ унагъуэ быдэр куэдрэ щапхъэу ягъэлъагъуэ. Абы и щхьэусыгъуэр зэгурыIуэрэ зэдэIуэжрэ унагъуэм зэрилъырщ, я бынхэм гъэсэныгъэ дахэ зэрыхалъхьарщ, унагъуэм ис дэтхэнэми и къарурэ и зэфIэкIрэ щалъхуа щIыналъэр егъэфIэкIуэным зэрырихьэлIэрщ.

ЗЭРЫЖАIЭЩИ, бзылъхугъэр унагъуэм и шхэпсщ. Марьям и деж щынэрылъагъущ а псалъэхэм щIэлъ гупсысэ куур. Бзылъхугъэр нэхъ гъунэгъуу зыщIыхухэм жаIэ ар и хьэл-щэнкIэ и нэхъыжьхэм зэрещхьым. Марьям и адэ-анэхэу Балэхэ Темботрэ ФатIимэтрэ пщIэ щаIэу щыпсэуащ Дзэлыкъуэ куейм хыхьэ Сэрмакъ къуажэм. Абыхэм бынитху зэдагъуэтащ: Мухьэмэд, Хьэзрэталий, Марьям, Маржынэт, Исуф. Зэманыр гугъуу щытами, зэщхьэгъусэхэм яхузэфIэкIащ я бынхэм ящыщу дэтхэнэми щIэныгъэ нэхъыщхьэ ирагъэгъуэтын. Абыхэм къыхахат дэтхэнэми и псэм къыдыхьэ IэщIагъэхэр: инженер, егъэджакIуэ, сатуущI, бухгалтер.

- Ди нэхъыжьыфIхэм дызыщIапIыкIа хабзэхэращ нобэми ди гъуазэр, - жеIэ Марьям. - Ахэращ зи фIыщIэр ехъулIэныгъэ гуэрхэр диIэми, лъагапIэ гуэрхэм дынэсами.

Илъэс щэщIым щIигъуауэ унагъуэ быдэу зэдопсэу Борисрэ Марьямрэ, унагъуэр зехьэнымкIи бынхэр пIынымкIи, я лэжьыгъэ Iуэхухэмки зыр адрейм щIэгъэкъуэн хуэхъуу. Борис Нарткъалэ дэт «Бабирус» ООО-м и унафэщIщ, Марьям егъэджакIуэхэм я щIэныгъэм щыхагъахъуэ институтым адыгэбзэмкIэ и кафедрэм и егъэджакIуэ нэхъыжьщ. Бориси Марьями зыпэрыт IэнатIэм пщIэ щаIэщ. Ахэр нэхъыжьхэм я чэнджэщэгъущ, нэхъыщIэхэм я ущиякIуэщ.

Я IуэхущIафэхэми хуэдэу, зэщхьэгъусэхэм я унагъуэри дахэщ. Абыхэм бынищ зэдагъуэтащ, гъащIэм гъуэгу пэж щытрагъэуващ. Зи адэ-анэр щапхъэ зыхуэхъужа Оксанэ, Эльмирэ, Албэч сымэ еджэныр фIыуэ ялъагъуу, щIэныгъэм хуэпабгъэу къэтэджащ. Курыт еджапIэр дыщэ, дыжьын медалхэмкIэ къауха нэужь, зыIэрагъэхьа ехъулIэныгъэхэмкIэ арэзы мыхъуу, ягу зыхуеIэ IэщIагъэхэмкIэ щIэныгъэ нэхъыщхьэ зрагъэгъуэтащ зэдэлъхузэшыпхъухэм. Оксанэ бухгалтеру мэлажьэ, Эльмирэ щыгъынхэмкIэ дизайнерщ, Албэч «Бикар-К» IуэхущIапIэм производствэмкIэ и къудамэм и унафэщIщ.

Я бынхэм гъащIэм увыпIэ зырыз къызэрыщагъуэтам, хъыджэбзитIыр унагъуэ хъарзынэ ихуахэу насыпыфIэу зэрыпсэум, щIалэ закъуэми и Iуэху дэкIыу зэрыщытым я лъэр нэхъри щIегъэкI адэ-анэм.

- Быным и быныж плъагъуну фIыгъуэшхуэщ. АбыкIэ дэ Тхьэр къытхуэупсащи, фIыщIэ худощI, - жаIэ абыхэм. - Апхуэдэ насып дэтхэнэ унагъуэми къеуэлIэну ди гуапэщ.

ГъащIэ гъуэгуанэм и щхьэдэхыпIэ куэдыр зэгъусэу, щIэгъэкъуэн зэхуэхъужхэу зэпызыупщIа Махуэхэ Борисрэ Марьямрэ дяпэкIи унагъуэ насып щремыщIэ.

ТЕКIУЖЬ Заретэ.

Ящымыгъупщэн папщIэ

• ЗэIущIэхэр

Республикэм и ветеранхэм (пенсионерхэм) я советым и президиумым и зэIущIэ екIуэкIащ. Абы щытепсэлъыхьащ зэгухьэныгъэм и лэжьыгъэм ехьэлIа мыхьэнэшхуэ зиIэ Iуэхухэм: «Урысейм и лэжьыгъэ щIыхь» Урысейпсо комитетым и Къэбэрдей-Балъкъэр секцэ къызэгъэпэщыным, илъэсыр иухыху ветеран организацэхэм къапэщыт къалэнхэм, зэгухьэныгъэм и Налшык къудамэм и лэжьэкIэ пэрытым зегъэубгъуным.

ВЕТЕРАНХЭМ (пенсионерхэм) я республикэ советым и IэтащхьэШыхъуэбахъуэ М.Хь. къызэхуэсахэм яжриIащ ветеранхэм я Урысейпсо советым и унафэм ипкъ иткIэ Лlыхъужьхэр, къэрал дамыгъэхэр зыхуагъэфэщахэр, къэрал саугъэтхэр зратахэр хэту «Урысейм и лэжьыгъэ щIыхь» Урысейпсо комитет зэгухьэныгъэр къызэрагъэпэщыну унафэ къызэращтар.Мы Iуэхур хуэгъэзащ зи лэжьыгъэ хьэлэлым папщIэ къэрал дамыгъэ нэхъыщхьэхэр зыхуагъэфэщахэм я къару емыблэжу зэфIагъэкIа Iуэху ин дыдэхэр ящыгъупщэж зэрыхъуар.

«Урысеймрэ КъБР-мрэ я лэжьыгъэ щIыхь» Къэбэрдей-Балъкъэр секцэ къызэрагъэпэщащ. А секцэм и унафэщIу хахащ ди республикэм и мызакъуэу СССР-у щытам пщIэрэ щIыхьрэ щызиIа Ахъуэхъу Анатолий. Зи гугъу тщIы цIыхур промышленнэ производствэм и къызэгъэпэщакIуэ акъылыфIэ дыдэу щытащ. Налшык щащIа «Телемеханика» заводыр абы и унафэм щIэту электрон промышленностым и IуэхущIапIэ нэхъ ин дыдэ хъуащ, езым и СКБ-м и IэщIагъэлIхэр щагъэхьэзыр техникуми иIэжу. Ахъуэхъу Анатолий зи унафэщI коллективышхуэм квартал 50-кIэ зэкIэлъыкIуэу союзпсо зэхьэзэхуэм бжьыпэр щиIыгъащ. Апхуэдиз пIалъэкIэ Бэракъ Плъыжь зэIэпахыр зыIыгъыфа къэгъуэтыгъуейщ. Апхуэдэ ехъулIэныгъэм къыхэкIыу Ахъуэхъу Анатолий Социалист Лэжьыгъэм и ЛIыхъужь цIэ лъапIэр къыфIащащ. Ауэ иджырей щIэблэм щыщу ар зыщIэр мащIэщ. Зи гугъу тщIы секцэм и унафэщIу Ахъуэхъу Анатолий зэрыхахам, шэч хэмылъу, а зэгухьэныгъэм и пщIэр къиIэтынущ.

ЕтIуанэ Iуэхум теухуауэ къыщыпсалъэм, республикэм и Ветеранхэм я советым и унафэщI Шыхъуэбахъуэ М.Хь. къытеувыIащ нэхъыжьхэм я псэукIэр сыт и лъэныкъуэкIи егъэфIэкIуэным теухуауэ район, къалэ советхэм, пэщIэдзэ ветеран зэгухьэныгъэхэм къапэщыт къалэнхэр ягъэзэщIэным нэхъри егугъун, ахэр властхэм, лэжьапIэ зытхэм, бизнесым пэрытхэм нэхъ куууэ ядэлэжьэн зэрыхуейр.

ЗэIущIэм гулъытэ щхьэхуэ щыхуащIащ зауэм хэтахэм, хэкIуэда зауэлIхэм я фызабэхэм, зи закъуэу псэу, ныкъуэдыкъуэ хъуа пенсионерхэм я деж зэпымыууэ кIуэн, абыхэм гуфIэгъуэ махуэхэм ехъуэхъун икIи я щыIэкIэпсэукIэр зрагъэщIэн зэрыхуейм.

Шыхъуэбахъуэм республикэ къызэгъэпэщакIуэ комитетым хэтхэм яхуигъэуващ Хэку зауэшхуэм ТекIуэныгъэ къызэрыщытхьрэ илъэс 65-рэ щрикъум ирихьэлIэу тхыдэ-патриот музейхэм ирагъэкIуэкIыну урысейпсо еплъыныгъэ-зэпеуэныгъэм, «Хэкупсэхэр догъасэ» къыхуеджэныгъэм щIэтым, нэхъ егугъуу зыхуагъэхьэзырыну. Еплъыныгъэ-зэпеуэныгъэм и япэ лъэхъэнэр районхэмрэ къалэхэмрэ 2009 гъэм мэлыжьыхьым и 10 пщIондэ щрагъэкIуэкIынущ, етIуанэр 2009 гъэм фокIадэм и 1-м яухынущ.

Налшык и ветеран организацэм и лэжьыгъэ опытым зегъэубгъуным теухуа ещанэ IуэхумкIэ къэпсэлъащ абы и унафэщI Абдулаев М.К., апхуэдэу а зэгухьэныгъэм и опытыр джыным теухуа республикэ комиссэм хэтхэр. КъБР-м и Президентым ныбжьыщIэхэм драгъэкIуэкI лэжьыгъэхэр егъэфIэкIуэн хуейуэ къигъэувахэр къалъытэри, къалащхьэм и ветеран организацэм «ЩIалэгъуалэм зэрадэлэжьэнум и унэтIыныгъэ нэхъыщхьэхэр» хабзэ зэхилъхьащ. Ар ягъэзащIэ, властхэм, IэнатIэхэм быдэу япыщIауэ. Музейхэм къыфIадзэ нэхъ пщIэшхуэ зыхуащI цIыхухэм, Совет Союзым и Лlыхъужьхэм, Социалист Лэжьыгъэм и Лlыхъужьхэм, къэрал саугъэтхэм я лауреатхэм я сурэтхэр. Абы иригъэкIуэкI лэжьыгъэм пщIэшхуэ къыхуащIащ: «Урысей Федерацэм и цIыхухэм патриот гъэсэныгъэ ягъуэтыным-кIэ лэжьыгъэшхуэ зэрыригъэкIуэкIым къыхэкIыу» Урысейпсо щIыхь дамыгъэр иратащ.

КЪУЩХЬЭ Мухьэжид,
ветеранхэм я республикэ советым и пресс-IуэхущIапIэм и лэжьакIуэ.

• Спорт хъыбархэр

Самбэ

Илъэс 15 щрикъум ирихьэлIэу

Абхъазыр Куржым кърищIылIауэ щыта зауэм зэрыщытекIуэрэ илъэс 15 щрикъум ирихьэлIэу Сыхъум щекIуэкIащ самбэмкIэ дунейпсо зэхьэзэхуэ, «Абхъазым и Кубокыр» къэхьыным теухуауэ щытар.

ДИ РЕСПУБЛИКЭМ и щIыхьыр зыхъумахэм ящыщу спортсмен 11-м зэ хьэзэхуэм текIуэныгъэ къыщахьауэ къагъэзэжащ. Гуп нэхъыжьхэм я зэхьэзэхуэм япэ увыпIэхэр къыщахьащ Натэ Аскэр (кг 45-рэ), Къуэдз Беслъэн (кг 48-рэ), Мамбэт Мухьэмэд (кг 52-рэ), ЩоджэнцIыкIу Азэмэт (кг 55-рэ). ЕтIуанэ хъуащ килограмм 42-рэ зи хьэлъагъхэм я деж щыбэна ЛампIэжь Анзор, Унэж Ислъам ещанэщ.

Гуп нэхъыщIэм къащыпэлъэщын къахэкIакъым Дрогуэ Эльдаррэ Уэщхъун Арамбийрэ. Зэхьэзэхуэм и дыжьын медалхэр къахьащ Мудрэн Алимрэ Уэщхъун Зауррэ. Ещанэ увыпIэр къихьащ Щауэ Хьэзрэт.

Ди щIалэхэр зэхьэзэхуэм хуагъэхьэзыращ Уэщхъунхэ СулътIанрэ Баширрэ, ПкIэнашэ Мурат, Хъупсырджэн Резуан сымэ.

Дзюдо

«Гладиаторым» - медалих

Къэрэшей-Шэрджэс республикэм и цIыхубэ депутату, КъШР-м дзюдомкIэ и федерацэм и президенту щыта Атэбий Арасул и фэеплъ урысейпсо турнир Черкесск щекIуэкIащ. Абы хэтащ Ипщэ Федеральнэ щIыналъэм, Мэзкуу, Челябинск къикIа спортсмен 220-рэ.

«ГЛАДИАТОР» спорт клубым и гъэсэнхэм, Къэбэрдей-Балъкъэрым и цIэкIэ бэнахэм, ехъулIэныгъэфIхэр зыIэрагъэхьащ. Апхуэдэу турнирым и дыщэ медалхэр къахьащ Махуэ Олегрэ (кг 60, тренерыр Бэгъуэт Мухьэмэдщ) Къамбий Аслъэнрэ (кг 100-м щIигъу, тренерыр Емкъуж Мухьэмэдщ). ЕтIуанэ увыпIэхэр къахьащ Джэданэ Залымрэ (кг 66-рэ, тренерыр Сэралъп Олегщ) ХьэпцIэ Артуррэ (нэхъ хьэлъэ дыдэ гупым, тренерыр Бэгъуэт Мухьэмэдщ). Жэз медалхэр къалъысащ Къылыш Алимрэ (кг 73-рэ, тренерыр Сэралъп Олегщ) ГъукIэпщ Самиррэ (кг 90, тренерыр Ким Русланщ).

Каратэ

Гъэсашэмрэ Iэхъуэбэчымрэ я текIуэныгъэ

Мэзкуу иджыблагъэ щекIуэкIащ каратэмкIэ Европэм и етIуанэ чемпионат зэIуха. Зэхьэзэхуэм хэтащ дуней псом, Европэм, Африкэм я чемпионатхэм щытекIуа, къэрал 26-м къикIа спортсмени 105-рэ.

РЕСПУБЛИКЭМ каратэм щыдихьэххэм гуапэ ящыхъуащ ди лъэпкъэгъухэм чемпионатым ехъулIэныгъэ зэрыщызыIэрагъэхьар. Апхуэдэу цIыхухъухэм я деж Европэм и чемпион щыхъуащ килограмм 90-м щIигъу зи хьэлъагъ Гъэсашэ Тимур. ЕтIуанэ увыпIэхэр къахьащ Беслъэней Астемыррэ (кг 70) Гъэсашэр финалым щызыIущIа Тыл Артуррэ (кг 90-м щIигъу).

ЦIыхубзхэм я гупми ди спортсменхэр щынэхъ Iеякъым. Европэм и чемпион хъуащ Iэхъуэбэч Бадинэ (кг 55-рэ). Бутусовэ Александрэ (кг 65-рэ) дыжьын медалыр къихьащ.

Зыгъэхьэзырар
ЖЫЛАСЭ Замирщ.

• Щэнхабзэмрэ гъуазджэмрэ

Къэрал фильмофондым и илъэс 60

Дуней псом цIэрыIуэ щыхъуа фильмхэм я мызакъуэу, къамыгъэлъэгъу эхахэри щызэхуэхьэса «Госфильмофонд» IуэхущIапIэр къызэрызэрагъэпэщрэ мы гъэм илъэс 60 ирокъу.

СОВЕТ Союзыр лъэлъэжа иужь, къулыкъущIэхэм я гугъат мыбы щахъумэ фильмхэм ящыщу республикэхэм щагъэувахэр ахэр зей щIыналъэхэм иратыжыну. Ауэ зи Iуэхум нэхъуеиншэу бгъэдэт IэщIагъэлI емызэшыжхэм ядакъым апхуэдэу ящIу икIи илъэс пщIы бжыгъэкIэ зэхуахьэса лэжьыгъэхэр хагуэшэжакъым.

Иджыпсту Къэрал фильмофондым и зэфIэкIыр инщ. Абы щыбгъуэтынущ сыт хуэдэ фильми, икIи узыхуей лэжьыгъэм, материалым и копие къуатынущ.

Къэрал фильмофондым и юбилейм ирихьэлIэу абы хухахащ административнэ корпус щхьэхуэ. Иджыблагъэ Iуэхугъуэ гъэщIэгъуэн екIуэкIащ: фильмхэр зытет пленкэхэр актерхэмрэ режиссерхэмрэ ухуэныгъэщIэм яхьащ.

Шишигин Фирс ягу къагъэкIыжу

Волков Федор и цIэкIэ къызэрагъэпэща дунейпсо театр фестивалым и 9-нэ зэIущIэр иджыблагъэ Ярославль къалэм щекIуэкIащ.

МЫ ГЪЭМ утыку кърахьа театр еплъыныгъэр хухахащ СССР-м и цIыхубэ артист, режиссер икIи педагог, Ярославль театр школым и патриарх Шишигин Фирс къызэралъхурэ илъэси 100 зэрырикъум. МахуипщIым и кIуэцIкIэ театрхэм ягъэлъэгъуащ лэжьыгъэ гъэщIэгъуэн куэд.

Фестивалым и саугъэтыр мы гъэм къахьащ Горький Максим и цIэр зезыхьэ Оренбург драмэ театрым, Оперэмрэ балетымрэ я академие театру Саратов дэтым, Архангельск гуащэ театрым и художественнэ унафэщI Лохов Дмитрий сымэ.

Индием и телъхьэу

«Хари Путтар - Комедия террора» индие фильмыр тезыхахэр Голливуд судым иритащ. Потер Гарри ныбжьыщIэм теухуа блокбастер сериер зыщIа американ студием а фильмым и фIэщыгъэцIэм хелъагъуэ езым и IэдакъэщIэкIым зэреджэр.

ИНДИЕМ и судыщIэхэм къызэралъытамкIэ, фильмхэм еплъхэм гу лъатэнущ а тIур зэрызэхуэмыдэм. Бомбей киностудием и лэжьакIуэхэм зэрыжаIэмкIэ, абыхэм къыщыIэта Iуэхугъуэхэр зыкIи зэтехуэркъым.

Путтар Хари теухуа фильмыр зи IэдакъэщIэкI студием и лIыкIуэхэм судым щыжаIащ Харри цIэм Индием куэдрэ узэрыщрихьэлIэр, Путтар жиIэмэ, пенджаб бзэмкIэ «къуэ» жиIэу къызэрикIыр.

Бруни Карлэ и зэфIэкI

Куэдрэ утыкум къимыхьэ уэрэджыIакIуэ, Франджым и президент Саркози Николя и щхьэгъусэ Бруни Карлэ иджыблагъэ Би-Би-Си телеканалхэм ящыщ зымкIэ екIуэкIа макъамэ нэтыным хэтащ.

БРУНИ программэр езыгъэкIуэкIым щепсалъэм къыхигъэщащ макъамэм зэрыдихьэхыр и щхьэгъусэм къызэрыдиIыгъыр. «Сэ си уэрэдхэр унэм щызогъэзащIэ, куэдри къохъу жэщ ныкъуэм ахэр си щхьэгъусэм щыжесIэ. Ахэр Николя дежкIэ нэгъуэщI зы дуней щхьэхуэщ», - жиIащ уэрэджыIакIуэм.

Бруни-Саркози и уэрэдхэр шансон жыпхъэм иту гъэпсащ, Париж и шхапIэхэр уигу къагъэкIыу. Къэралым и унафэщIым и щхьэгъусэм макъамэ альбому щы къыдигъэкIащ, абы щыгъуэм дэтхэнэми щызэхуэхьэса уэрэдхэм франджы хит-парадым и япэ сатырхэр яубыду. Къапщтэмэ, и япэ дискыр мелуанитI хъууэ къыдэкIати, мазэ бжыгъэм къриубыдэу дуней псом щызэбгрыкIащ.

Нэтыныр езыгъэкIуэкIа Холланд фотомоделу щыта Бруни уэрэджыIакIуэ, уэрэдус къалэнхэр зэдихьыну къызэрехъулIэмкIэ щеупщIым: «Сэ ахэр зэдэсхьыркъым, атIэ зэхызогъэщхьэхукI, - жэуап итащ абы. - Си макъамэхэр согъэзащIэ, си щхьэгъусэр къыщысхуейми гулъытэ хузощI».

Зэхуэзыхьэсар
ИСТЕПАН Залинэщ.

• Гъэлъэгъуэныгъэхэр

Тхылъ гъэщIэгъуэнхэр щызэхуэхьэсауэ

Налшык къалэ Централънэ библиотекэм и лэжьакIуэхэм сытым щыгъуи гулъытэ хэха хуащI щэнхабзэм, гъуазджэм я лэжьакIуэ цIэрыIуэхэм, нэгъуэщI цIыху щэджащэхэм, я гъащIэм, я лэжьыгъэм теухуа тхылъ гъэлъэгъуэныгъэхэр къызэгъэпэщыным.

АПХУЭДЭ выставкэ дахэ иджыблагъэ къызэригъэпэщащ библиотекэм и лэжьакIуэ Щэрдан Эммэ. IуэхущIапIэр зи кIуапIэ цIыхухэм яфIэгъэщIэгъуэну щыгъуазэ защI утыку кърахьа тхылъхэм. Гъэлъэгъуэныгъэр хуэгъэпсащ щIэныгъэлI, тхакIуэ, дзэзешэ Хьан-Джэрий къызэралъхурэ илъэс 200, IуэрыIуатэдж Тамбий Пагуэ - илъэси 135-рэ, тхакIуэ, усакIуэ, публицист Къуэдзокъуэ Лэкъумэн, Бахъсэн къалэм типографие къыщызэIузыхыу «Адыгэ макъ» газетыр къыдэзыгъэкIа ЦIагъуэ Нурий сымэ илъэси 180-рэ зэрырикъум.

Адыгэ лъэпкъым и къуэпажэхэм я IэдакъэщIэкIхэм, абыхэм ятеухуауэ Къумыкъу Тыгъуэн, Хьэщхъуэжь Раисэ, ХьэкIуащэ Андрей сымэ ятхахэм библиотекэм къекIуалIэхэм я щIэщыгъуэу щыгъуазэ зыхуащI.

СОКЪУР Жамболэт.

• ЕгъэджакIуэм и дерсхэр

Дунейр чэзущ!

Мы дунеижьым зэхъуэкIыныгъэхэр къыщыхъу зэпытщи, дылъэщIэмыхьэу, ди мурадхэри тхузэмыгъэхъулIэу ди гъащIэр макIуэ. Еджагъэшхуэхэм псэукIэ къэкIуэнум и фIыгъуэ Iэджэм дыщагъэгугъ. Ауэ зыми ищIэркъым а «къэкIуэну дахэр» къыщысынур.

«СЫТ НАСЫП жыхуаIэр?» - а упщIэм жэуап Iэджэ кърат, псори зэтемыхуэу. Куэдым къызэралъытэмкIэ, зэгурыIуэрэ зэдэIуэжрэ зэрылъ унагъуэращ насыпыфIэкIэ узэджэ хъунур. Ардыдэр хужыпIэ мэхъу къэралми - аращ, шэч хэмылъу, псэуныгъэм и пэжыпIэр. А гупсысэр си тхыгъэм къыхэзгъэщыпхъэу собж, си гъащIэм сызрихьэлIа псори къыщызэщIэскъуэжкIэ.

ЗэрыжаIэщи, сыту куэдыIуэ ди нэгум щIэкIа! СогъэщIэгъуэж: сыту къаруушхуэ бгъэдэлъа совет властым! Дауэ хузэфIэкIа абы цIыху мелуанхэр, гугъэ нэпцIхэм пигъаплъэурэ, зыхуей лъэныкъуэмкIэ иунэтIын!

Гугъэ... Хьэрфищ къудейщ а псалъэр зэрыхъур, ауэ сыту куэдыIуэ къишэчрэ абы! Гугъэр къаруушхуэщ, цIыхум и щIэгъэкъуэнщ, гуапагъэ, нэжэгужагъэ, гукъыдэж, дэрэжэгъуэ къыпхэзылъхьэщ. Гугъэр уимыIэжмэ, зыри уимыIэжу къэлъытэ. Аращ совет властым IэкIуэлъакIуэу къигъэсэбэпари. Псори егугъуу лэжьэн хуейт, «коммунизм нэхур» зэраухуэнум хущIэкъуу. Нэхъ тэмэму жысIэнщи, а къалэн иныр зи пщэм къыдэхуар цIыхубэрт - рабочэхэрт, мэкъумэшыщIэхэрт.

Си нэгу щIэкIащ, псалъэм папщIэ, колхозхэтхэм ягъэва гугъуехьхэр зыхуэдар. ФэрыщIагъ гуэри хэмылъу зэхьэзэхуэрт звенохэр, бригадэхэр, хадэхэкIым елэжьхэр, IэщыхъуэхэрСыт щхьэкIэ? Я фIэщ хъурт, гува-щIэхами, гъащIэ нэхур къызэрысынур. Сыт хуэдэ псэукIэт ар - ахъши бохъши ухуэмеижу, узыхуей фIыгъуэр хъумапIэхэм къыщIэпхыу!..

ПцIыр сыткIэ щхьэпэ, сэри сыщыгуфIыкIыртапхуэдэ дуней къызэрытпэплъэм, ар нэхъ щIэхыIуэу къытлъысащэрэт жысIэрт. Дэтхэнэ жылагъуэри хьэблэ-хьэблэу гуэшат, я унафэщIхэр (бригадирхэр), «пыIэ къэхь» жаIамэ, щхьэр къахьыну хьэзырт. Ар къоплъынутэкъым усымаджэми, жьы ухъуами - и лэжьыгъэр зэрыдигъэкIынырт зи Iуэху зэрихуэр. Зи лъэ вакъэ изылъхьэфыр колхоз хьэсэхэм нэхущым нэсын хуейт. Жэщхэсу губгъуэ унэхэм щыIэхэри гъунэжт, кIуэн-къэкIуэжыным зэман лей трамыгъэкIуадэу я къалэнхэр ирахьэкIын папщIэ. Зэрыхабзэти, бригадиру ягъэувыр нэхъ цIыху пхъашэхэрт, гущIэгъуншэхэрт. Абыхэм лей куэд зэрызэрахьам хъыбар Iэджэ иIэщ.

Зэгуэрым бригадирыр, «хъуаскIэр» къыпихыу, дохьэ ди къуажэгъухэм ящыщ зым и пщIантIэм. «Дэнэ щыIэ уи фызыр? Къэгъуэт иджыпстуи, губгъуэм ныдэгъэкI!» - хегъэзыхь унагъуэм и тхьэмадэр. «ПIащIэгъуэ Iуэху гуэр зэрехуэ, езыри гукъыдэмыжщ!» - зиухеижыну хэтщ лIыр. Зыкъомрэ «сабэр» дрипхъея нэужь, бригадирыр пщIантIэм къыдокIыж, и чнутIыр игъэдалъэурэ, «ерундащ уи фызыр, моуэауэ хъуныр» - жиIэурэ. «Ерундами, сэращ ар зейр», - жеIэ лIым щабэ дыдэу. ЗыпэщIисэу еIэпщэкIуэнущи, къыхуэгъунукъым - къэралыр къакъуэтт бригадирхэм. Абыхэм жаIэрат пэжу къалъытэнур. Лажьи хьати зимыIэхэри ягъэлъэпэрэпэфырт, «лодырщ, къайгъэшыщ» хужаIэурэ.

Апхуэдэ унафэщI хъыжьэхэри пщылIыпIэм ита колхоз хэтхэри тхыдэм хэгъуэщэжащ. Узыпэплъэмрэкъыппэплъэмрэщызэхуэмыхъур мащIэ? Хэт и пщIыхьэпIэ къыхэхуэнт жырым хуэдэу быдэу къыт фIэщIу щыта хабзэхэр зэман кIэщIым къриубыдэу хьэбэсабэу зэтекъутэну. ЗэрыжаIэщи, кIэ зимыIэ щыIэкъым. ГъащIэм иIэжщ езым и хабзэ. Дунейр чэзущ, жаIэ. Тхыдэм хэзэрыхьыжащ «коммунизм» псалъэри колхозхэри.

Гугъуехь Iэджэ зи фэм икIа колхозхэтхэри, я ныбжьыр щыхэкIуатэм, пенсэ зратхэм хагъэхьащ, мазэ «улахуэу» сом 12 хуагъэуври. А «улахуэм» хъыбар щIагъуэ хузэхалъхьат. НэхъыщIэхэр (хъыджэбз бзаджэхэр) я псэлъыхъухэм еупщIырт: «Сом пщыкIутI е тумэнитIрэ сомиплIрэ уиIэ?» - жаIэурэ. Апхуэдэ щIыкIэкIэ зрагъэщIэрт щIалэхэм пенсэ зрат нэхъыжьхэр (адэ-анэр) къащхьэщытрэ къащхьэщымытрэ. ЩIалэхэри, зэрыгурыIуэгъуэщи, жэуап ямыту къанэртэкъым, «IурыцIэлъ зыщх псори нысащIэкъым» жаIэурэ, ягу иримыхь пщащэхэр къыпрагъэхырт.

ГушыIэ къудейуэ къыпфIэщIми, апхуэдэ псалъэмакъхэм къахэщырт бзылъхугъэ языныкъуэхэр «кIэрыщIэн» зэрыхуэмейр, гущIэгъуншэу, жэуаплыныгъэншэу зэрыщытыр. Дауи, апхуэдэхэр щапхъэфIкъым. ЩапхъэфIыр адэ-анэм фIыуэ хущытхэрщ, «дыщэ зиIэ нэхърэ дадэ зиIэ» жызыIэхэрщ.

Нобэ дызыхэпсэукI гъащIэр псынщIэ дыдэу къэхъуащ - зы пэшым дикъыщIэбэкъукIыу нэгъуэщIым дыщIыхьам ещхьу. Дыкъыщыхутащ «демократие» жыхуаIэ псэукIэм. Ауэ фIэщыгъэмрэ ар зеймрэ щызэмыщхьи къохъу. Аращ дэри къытщыщIауэ къыщIэкIынур. «Демократие» зыхужытIэ щхьэкIэ, абы и мардэхэм зэкIэ дапэIэщIэщ. Сыт щхьэкIэ? Гъэсэныгъэ тэмэм зэрызэдгъэгъуэтыным гурэ псэкIэ дегугъуркъыми. Демократ нэсу зызылъытэжыр щытын хуейщ нэмысыфIэу, хабзэщIэкъуу, гулъытэ жан, цIыхугъэ зыхэлъу. Апхуэдэхэри щыIэщ, ауэ нэхъыбэр, ди жагъуэ зэрыхъунщи, мылъкум ерыщу щIэбэнхэрщ, «хьэжьвакъэжьышх» жыхуаIэхэрщ, щхьэхуещэхэрщ. Куэд хъуащ «тхьэмыщкIэ» жыхуэтIэхэр, зи кIэтIийр зи вакъэпсу лажьэхэр, хэхъуэшхуэ зимыIэхэр. МащIэкъым лэжьапIэншэхэри. Къигъэзэжа хуэдэщ «зы лIыр джэдыгуибгъурэ лIибгъур джэдыгуншэу» зыхужаIэу щыта псэукIэм. Зи гугъу сщIыр мылъкур «къызэлъэлъэххэр» («олигарх» жыхуаIэхэр) зэрыщыIэрщ.

Беижьхэм я нэхъыбэм лэжьэн я жагъуэщ, ауэ зыхуей псори ягъуэт, щIыналъэ жыжьэхэм я нэгу зыщрагъэужь, ахъшэр «зрапхъэкIыу» мэпсэу икIи къулейсызхэм яхуэгулъытэншэхэр мащIэкъым. Ауэ «псапащIэ» жыхуаIэ Iуэхухэм хэмытыныр къызэремызэгъыр ящIэри, фэрыщIу, IэхъуэгъуэтегъэкIыу зыгуэрхэри ягуэш.

Апхуэдэ «цIыхуфIагъымрэ» адыгагъэ, муслъымэныгъэ нэсымрэ Iуэху зэхуаIэкъым. Адыгагъэми муслъымэныгъэми борш къызэрытщащIымкIэ, псапэ Iуэхухэр щIэн зэрыхуейр щэхуущ, зыхуэпщIэр умыгъэукIытэущ. Адыгэхэм игъащIэ лъандэрэ яхэлъащ гуапагъэ, гущIэгъу. Мэрем махуэхэм къаш гъэшыр унэм щIахьэртэкъым, хуэмыщIауэ псэухэм хуагуэшырт. Iэщ яукIамэ, гуэдз къэп яхьэжамэ, гъунэгъу Iыхьэр хагъэкIырт. Апхуэдэ хабзэфIым поджэж муслъымэнхэм «сэджыт» жыхуаIэри.

Муслъымэнхэм къызэралъытэмкIэ, фIы пщIамэ, уи фIыщIэр зэи кIуэдынукъым, - аращ мылъку нэс пхуэхъунур, ахъумэ нобэ цIыху куэдыр зыгъэщхьэрыуэ ахъшэркъым. «Ахъшэм бгыр екъутэ», - жаIэу щытащ нэхъапэхэм. Нобэ сэ жысIэфынущ абы цIыхупсэр икъутэу, зэхифыщIэу, игъэгужьейуэ. Ахъшэм куэд хуопщылI, гъащIэр егъэутхъуэ, щIэблэр тфIегъэсэхъу, ди цIыхухэр зэныкъуэкъурей ещI.

Щэн-къэщхуным пыщIахэм нэхъапэхэм «сондэджэркIэ» деджэрт. Нобэ дэнэ щыпIи щынэрылъагъущ сату игъуэджэр, «рынок» жыхуэтIэр. Абы и хабзэ нэхъыщхьэхэм ящыщщ цIыхур къэбгъэпцIэныр, уи хьэпшыпыр (ерыскъыпхъэр) къызэрыпщэхуам нэхърэ нэхъ лъапIэу пщэ жыныр, нэгъуэщIу жыпIэмэ, хьэрэм пшхыныр.

Апхуэдэ хьэрэмыр узыхуэмейщ - абы зэи къулей уищIынукъым, уи цIыхугъэр, нэмысыр пфIигъэкIуэдынущ.

Аращи, демократие хабзэхэр, дапэсэлъыхьми, тэмэму цIыхухэм щытхуэмыгъэзащIэ мы лъэхъэнэм балигъхэм ди куэдщ дызэгупсысыпхъэхэр, ткIийуэ дгъэзэщIапхъэ, зэи дызытемыкIыпхъэ мардэхэр, щапхъэхэр.

Ныбжьыщ Iэхэми зыфхуэзгъазэу, сыхуейщ сынывэлъэIуну: пщIэ, гулъытэ, гуапагъэ дапщэщи зыхэвгъэлъ, мыхъумыщIагъэхэм защыфхъумэ.

НАЛО Къарэ,
УФ-м егъэджэныгъэмкIэ и отличник, КъБР-м щIыхь зиIэ и егъэджакIуэ.

«ЩIыхь зыхуэфащэ Къэрмокъуэхэ я лъэпкъыр»

• ТхылъыщIэ

аращ зэреджэр Котляровхэ Мариерэ Викторрэ я тхылъ тедзапIэм къыщыдэкIа, Джэдгъэф Александр и IэдакъэщIэкIым. Джэдгъэфыр ди республикэм къыщIацIыху «Къуэщхьэ зэкъуэшхэр», «Щыхьымрэ абы и щIэблэмрэ», «Банэ гъуэгу», «Соблырхэ» фIэщыгъэхэм щIэту дунейм къытехьа и тхылъхэмкIэ.

КЪЭРМОКЪУЭХЭ ятеухуа лэжьыгъэм къыщыгъэлъэгъуащ лъэпкъым и тхыдэ жыжьэр, абы и цIэр зыгъэбжьыфIа цIыху щэджащэхэм я гъащIэмрэ я лэжьыгъэмрэ. Абыхэм ящыщщ ди лъэпкъ литературэм, журналистикэм хэлъхьэныгъэшхуэ хуэзыщIахэу Къэрмокъуэхэ Мухьэмэдрэ Хьэмидрэ, къэрал, жылагъуэ лэжьакIуэ Къэрмокъуэ Хьэчим, нэгъуэщIхэри. Тхылъым къыщыгъэлъэгъуащ Къэрмокъуэхэ адрей лъэпкъхэм ижь-ижьыж лъандэрэ хуаIэ пыщIэныгъэхэри, мы лъэпкъым щыщу хамэ щIыналъэ къыщыхутахэм я гъащIэмрэ я псэукIэмри. Псом хуэмыдэу тхакIуэм гулъытэшхуэ яхуищIащ а лъэпкъым щыщу Сирием псэупIэ зыхуэхъуахэм.

Къэрмокъуэхэ я лъэпкъым и къежьапIэр Зеикъуэ къуажэрщ. Абы къыкIэлъыкIуэу ахэр нэхъыбэу щопсэу Лашынкъей жылагъуэм. Псом ящхьэращи, мы лъэпкъым къыхэкIащ IэнатIэ куэдым фIыкIэ зыкъыщызыгъэлъэгъуа, лъэпкъыр зэрыгушхуэ цIыху гуащIафIэхэр.

ЖАНХЪУЭТ Зуээ.

• Узыншагъэ

Сымаджэщыр зыхуей хуагъазэ

Налшык и 1-нэ къалэ клиникэ сымаджэщым сабийхэм щеIэзэ и къудамэм ремонт лэжьыгъэшхуэ щокIуэкI.

КЪАТИЙУЭ зэтет унэм мы зэманым ток зэрыкIуэ кIапсэхэр, бжэ-щхьэгъубжэхэр къанэ щымыIэу щIэкIэ щызэрахъуэкIащ. Апхуэдэу зыхуей хуагъазэ псы зэрыкIуэ бжьамийхэмрэ сантехникэмрэ. Унэ лъэгухэр щIэрыщIэу кърагъэжыкIыжащ, линолеум зэрыралъхьэнум хуэдэу. КIэлындорхэр, зыгъэпскIыпIэхэр, сымаджэхэм щеIэзэ пэшхэр плиткэхэмкIэ дахэу къращIыкIыж. Унэм и щхьэр зэрахъуэкIынущ, IуплъапIэр зэрахьэнущ. А псом и ужькIэ сымаджэщым и Iэгъуэблагъэр щхъуантIагъэхэмкIэ ягъэдэхэнущ.

ШЭРЭДЖ Дисэ.

Редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ ЖЬЭКIЭМЫХЪУ Маринэ

РЕДАКЦЭМ И КОЛЛЕГИЕМ ХЭТХЭР **ХьэфIыцIэ Мухьэмэд**(редактор нэхъыщхьэ), **Ширдий Маринэ** (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), **Гъурыжь Мадинэ** (жэуап зыхь секретарь), **Жыласэ Маритэ, Лъостэн Музэ, Ныбэжь Таисэ, Уэрдокъуэ Жансурэт, Хьэжыкъарэ Алик, Шал Мухьэмэд.**

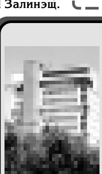

ДИ ХЭЩIАПIЭР

360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и цIэкIэ щыIэ уэрам, 5, ебгъуанэ - епщIанэ къатхэр.

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэхэм - 47-31-54, 47-33-23; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкIэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ IуэхухэмкIэ - 42-22-86; къуажэ гъащIэмрэ экономикэмкIэ - 47-22-63, 42-57-59; щэнхабзэмкIэ - 42-75-36; обозревателхэм - 42-22-89; хабзэхъумэ IуэхущIапIэхэм ядэлэжьэнымкIэ - 42-60-53; хъыбарыщIэхэмкIэ, спортымрэ письмохэмкIэ - 42-22-88; егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ - 42-63-64, 47-32-15; зэдзэкIакIуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; бухгалтерием - 47-31-69; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер IуэхущIапIэм - 42-26-41; сурэттехым - 42-75-78.

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаIэта Iуэхугъуэхэм я пэжагъымкIэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Iуэху еплъыкIэр зэтехуэ зэпыту щыткъым.

Газетыр Iэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщIэныгъэхэмкIэ и управленэм.

Тел.: 42-06-51, 42-19-59.

Газетыр щэнымкIэ жэуап ехь КъБР-м и “Роспечать” АО-м.

Газетыр 1989 гъэм дыгъэгъазэм и 16-м №Н-0065-м щIэту ятхащ.

Зы илъэсым газетыр 250-рэ къыдокI.

КъБР-м Щэнхабзэмрэ хъыбарегъащIэ IэнатIэхэмкIэ и министерствэм 1905 гъэм щыIа Революцэм и цIэр зезыхьэ и полиграфкомбинат, Налшык къ., Лениным и цIэкIэ щыIэ уэрам, 33, телефоныр 42-35-75.

Мы къыдэкIыгъуэм елэжьахэщ: **жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ ДыщэкI Соня, редактору Жыласэ Маритэ, корректорхэу Афэ Тамарэ *(3,4-нэ нап.)*, ПхытIыкI Юрэ *(1,2-нэ нап.)*, корректорхэм я дэIэпыкъуэгъу Йуан Заирэ. *КомпьютеркIэ газетым и теплъэр ящIащ:* ГъукIэлI Рае, Щомахуэ Мариаңнэ, *сурэтыщI* Бицу Жаннэ.**

Номерыр “Адыгэ псалъэм” и компьютер IэнатIэм щагъэхьэзыращ.

Газетым Iэ тедзэн хуейщ сыхьэт 20.00-м. Щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр 51531 ● Тираж 10.010 ● Заказ №3371